

VOORAF

In 2009 werd een nieuw Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas gestart, namelijk voor de beleidsperiode 2009-2014. Net zoals in het vorig cultureel-erfgoedconvenant worden de afrekeningen met jaarverslagen volgens de belangrijkste werkgebieden opgesteld.

Personele en logistieke middelen worden enkel expliciet vermeld als ze anders zijn dan:

- Personele middelen: Erfgoedcel Waasland: Ode De Zutter (coördinator erfgoedcel), Anniek Elegheert (erfgoedconsulent), Bart Ooghe (erfgoedconsulent) en Martine Teirlynck (erfgoedmedewerker) en Eric Saman (vrijwilliger) (zie De Erfgoedcel Waasland als knooppunt, Personeel)
- Logistieke middelen: algemene dagelijkse werking

Een overzicht van de financiële middelen wordt apart opgenomen.

In bijlage worden per project de bijkomende kosten die verband houden met de uitvoering van het project zelf geëxpliciteerd. De algemene werkingskosten zoals loonkosten, telefoniekosten... worden niet per project weergegeven, maar zijn wel in de algemene posten loonkosten en administratieve kosten in de afrekening weergegeven.

SD 1 – 1 + 1 = 3

1. ONDERSTEUNEN BESTAANDE SAMENWERKINGSINITIATIEVEN

De Erfgoedcel Waasland en de Wase erfgoedgemeenschap ondersteunden de activiteiten van bestaande samenwerkingsverbanden (WAO, BiblioWaas, Intergemeentelijk Project Land van Reynaert, WACCO, ADW, Toerisme Waasland, Sint-Nicolaasgenootschap....) en woonde naargelang de noodzaak de vergaderingen van deze overlegorganen bij. Zo neemt de cultureel-erfgoedcel deel aan het overleg van de Diensten voor Toerisme, gecoördineerd door **Toerisme Waasland** (op 12/01/10 en 01/06/10) en is ze lid zonder stem van de Algemene Vergadering (op 17/05/10 en 10/11/10). Daarnaast plande Toerisme Waasland in 2010 de uitwerking van een onthaalplan voor de Wase regio, waaraan de Erfgoedcel Waasland zou meewerken, aangezien het mogelijks interessant is om samen onthaal- en promotiemateriaal voor de regio te maken. Dit is echter uitgesteld naar 2011. Ook nam de cultureel-erfgoedcel deel aan de vergaderingen van **WAO** op 16/02/10 en 30/11/10.

2. SAMENBRENGEN ERFGUEDZORGERS IN HET WAASLAND

Doorheen haar hele werking brengt de Erfgoedcel Waasland verschillende erfgoedzorgers uit het Waasland samen: via de adviesgroep waarin bewust ook een aantal vrijwilligers opgenomen zijn, via het bijwonen van

vergaderingen van en afstemming met andere intergemeentelijke cultuur-overleggen, bij projecten, door het publiceren van oproepen, activiteiten en nieuwtjes van de Wase erfgoedorganisaties op de website en in de nieuwsbrief, door het organiseren van feestelijke openingen en cursussen e.d.

De Erfgoedcel Waasland ontving opnieuw heel wat vragen en kreeg trouwens geregeld onverwacht bezoek van Wase erfgoedzorgers (een uitgebreid overzicht zie **overzicht van de expertise-uitwisseling** in bijlage). Dit toont aan dat de jonge organisatie op korte tijd toch de nodige bekendheid verwierf en het illustreert haar grote toegankelijkheid.

Ook het ondersteunen, afstemmen op elkaar van en deelnemen aan **samenwerkingsinitiatieven** rond erfgoed en overleg in het Waasland hoort hierbij. Zo werden gemeenten mee gesensibiliseerd en geresponsabiliseerd over het belang van **cultuurbeleid en archiefzorg** en dus ook van archivariissen en cultuurbeleidscoördinatoren o.a. via input beleidsdocumenten (bv. actieplan Stedelijk Museum Lokeren), deelname stuurgroep cultuurbeleidsplan Kruibeke wat resulteerde in de aanwerving van cultuurbeleidscoördinator Maya Cools, deelname aan de Erfgoedraad Sint-Niklaas, jurylid aanwerving projectcoördinator Mercator 2012... Zie ook het overzicht expertise-uitwisseling in bijlage.

3. DEELNAME AAN BOVENREGIONAAL OVERLEG

De Erfgoedcel Waasland nam actief deel aan het structureel overleg met de 4 andere cultureel-erfgoedcellen in Oost-Vlaanderen en het **Provinciebestuur Oost-Vlaanderen** op 18/03/10 en 18/10/10. Daarnaast werd op 01/09/10 bijkomend overlegd met Oost-Vlaamse steden en gemeenten die plannen hebben of een procedure lopende hebben voor het aanvragen van een cultureel-erfgoedconvenant.

Daarnaast is er een actieve **Vlaamse overlegstructuur van de cultureel-erfgoedcellen**:

- **Brusseloverleg**: ging door op 07/05/10 en 29/10/10.
- **Collegagroepen**: de Erfgoedcel Waasland nam hieraan actief deel. Hierin werden actief ervaringen én expertise uitgewisseld. Soms werden hiervoor externen uitgenodigd. De erfgoedcel nam in 2010 aan volgende collegagroepen deel:
 - **Beleid**: de collegagroep beleid kwam 4 keer samen in 2010. Op 16/03/10 stonden de volgende punten op de agenda: Prisma, actieplannen en Forumoverleg en voorstelling door Heemkunde Vlaanderen. Op 04/05/10 kwamen een aantal beleidszaken aan bod en stelde Volkskunde Vlaanderen zich voor. Op 07/09/10 werd het groenboek en de databank ondersteuningsbeleid besproken. Aansluitend stelde de Vlaamse Erfgoedbibliotheek zich voor. Op 30/11/10 kwam opnieuw het groenboek aan bod, evenals een voorstelling van het CAG en een voorbereiding van de agenda van 2011.
 - **Communicatie**: de collegagroep kwam 3 keer samen in 2010. Op 04/02/10 werd gewerkt rond publieksonderzoek, de evaluatie van 2009 en de agenda voor 2010. Op 02/04/10 stond de interne communicatie tussen de cultureel-erfgoedcellen en het gebruik van het nieuwe interactieve luik op de

agenda. Op 15/07/10 ging het over sectorcommunicatie. De websites zijn een vast agendapunt op iedere collegagroep.

- Digiprojecten: de collegagroep digiprojecten kwam 3 keer samen in 2010. Multimedialab (UGent) gaf op 04/05/10 een uiteenzetting rond metadata en het semantische web. Op 23/09/10 stelde de Erfgoedcel Kempens Karakter de Erfgoedbanken voor van Waasland, Meetjesland, Kempens Karakter en Noorderkempen en Erfgoedcel TERF stelde het project Versteende Getuigenissen met de databank van funerair erfgoed voor. Op 01/12/10 gaf het BBOT een uiteenzetting rond StoriesMatter, een source-databank voor mondelinge bronnen. Daarnaast werd een voorstelling gegeven rond Packed en specifiek rond het deelproject 'Athena' binnen Europeana en het CEST-project.

Begin 2010 gebeurde een evaluatie van de collegagroepen. Uit deze evaluatie bleek de nood aan **themadagen** ter vervanging / aanvulling van enkele collegagroepen. Enkele collegagroepen zouden niet langer apart samenkomen, nl. deze rond diversiteit, erfgoededucatie en vrijwilligersmanagement. Er werd gewerkt met 2 themadagen per jaar, nl. op 15/06/10 en 07/12/10. Deze dagen waren gevuld met allerlei presentaties, workshops e.d. waaraan alle medewerkers van de cultureel-erfgoedcellen konden deelnemen. De themadag op 15/06/10 behandelde 4 thema's:

- het begrip erfgoedgemeenschap in de praktijk
- het eventuele gezamenlijk uitgeven van een gids voor ondersteuningsstructuren
- een voorbereiding op Erfgoeddag 2011
- ondersteuning van particulieren met erfgoed(-collecties) en collectieafspraken.

Het 2de en 4de thema werden aangereikt en (mede) gecoördineerd door de Erfgoedcel Waasland. Op 07/12/10 vond een 2de themadag plaats rond:

- kennismanagement
 - de nieuwe erfgoedbanksystemen
 - brainstormen met vrijwilligers
 - het zoeken naar verjonging en verbreding van de vrijwilligers.
- **Peterschap:** een peterschap is een procedure van coaching van nieuwe medewerkers van een startende cultureel-erfgoedcel. De nieuwe cultureel-erfgoedcel wordt door FARO gekoppeld aan een cultureel-erfgoedcel met meer ervaring (de p/meter) in de nabijheid met een gelijkaardige werking. In 2010 ging deze formule in piloot. De Erfgoedcel Waasland trad op als enige meter in 2010 en dit van de Erfgoedcel Aalst.
 - **Trefdag cultureel-erfgoedcellen:** op 24/09/10 werd een 2de jaarlijkse trefdag van de cultureel-erfgoedcellen georganiseerd, ditmaal in Kortrijk met de organisatie in handen van de West-Vlaamse cultureel-erfgoedcellen.

Ook neemt de Erfgoedcel Waasland deel aan **landelijke overlegorganen en expertise-uitwisseling:**

- **Aanwerving erfgoedcoördinatoren Erfgoedcel Land van Rode** – jury: de projectvereniging Land van Rode wierf in 2010 2 erfgoedcoördinatoren aan voor de nieuwe Erfgoedcel Land van Rode.

- **Cultureel-Erfgoedconvenant TERF** – projectsubsidies beoordelingscommissie (2 maal per jaar): de Erfgoedcel Waasland maakt voor de beoordeling van de projectsubsidies deel uit van de commissie voor de toewijzing van de projectsubsidies, net zoals het archief van de provincie West-Vlaanderen, het Huis van Alijn, Heemkunde Vlaanderen, een persoon uit de sociaal artistieke sector en de cultuurbeleidscoördinator van Wervik.
- **Cultureel Erfgoedoverleg Vlaanderen:** sinds het overleg startte in 2009 zijn er al wat meer deelnemers aan dit overleg, namelijk het Archief en museum voor het Vlaams Leven te Brussel, Archiefbank Vlaanderen, Centrum Agrarische Geschiedenis, Centrum Vlaamse Architectuurarchieven, Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur, vertegenwoordiging van de cultureel-erfgoedcellen voor alle cultureel-erfgoedcellen (nu Erfgoedcellen Mechelen en Waasland), Familiekunde Vlaanderen, Forum voor erfgoedverenigingen, Heemkunde Vlaanderen, Het Firmament, Huis van Alijn, Packed, Provinciaal Museumconsulent Vlaams-Brabant, Resonant, Sportimonium, Tapis plein, Vlaamse Erfgoedbibliotheek, Vlaamse Museumvereniging, Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief en Documentatie, Vlaamse Kunstcollectie, en Volkskunde Vlaanderen vzw. Het overleg kwam in 2010 samen op 04/02/10, 15/04/10, 20/05/10, 29/06/10, 16/09/10 en 26/11/10.
- **Cultuurforum** – atelier eco-cultuur: de Vlaamse minister van Cultuur bood in januari 2010 de sector een unieke kans om de doelstellingen van de Beleidsnota Cultuur 2009-2014 verder in te vullen én het cultuurbeleid voor Vlaanderen in 2020 uit te tekenen. Deskundigen hielden in 7 ateliers de strategische doelstellingen tegen het licht van de toekomst, 1 daarvan was het atelier eco-cultuur. Ook nam de Erfgoedcel Waasland deel aan het Cultuurforum op 07/06/10.
- **Draaiboek intergemeentelijke samenwerking van Locus** – werkgroep: de Erfgoedcel Waasland werkt actief mee aan dit initiatief van Locus en VVSG. Andere partners zijn: FARO, Agentschap sociaal-cultureel werk, Agentschap kunsten en erfgoed, Agentschap binnenlands bestuur, COMEET, WACCO, Cultuurdijk, CultuurNoord, CO7, TERF, 5-art, Habobib, Pajottenland-Zennevallei, Ginter, Kempens Karakter, Erfgoedcel Noorderkempen, Erfgoedcel Sint-Truiden, Erfgoedcel Tongeren, Overleg Cultuur Zuid-West-Vlaanderen, MijnErfgoed... In 2011 wordt dit draaiboek gepubliceerd.
- **Instituut voor Vlaamse volkskunst vzw** – Algemene vergadering: de Erfgoedcel Waasland is lid van de Algemene vergadering van deze door Vlaanderen erkende organisatie.
- **Groenboek Interne staatshervorming:** de Erfgoedcel Waasland neemt actief deel aan overlegmomenten rond dit groenboek en bewandelt mee verschillende denkpaden.
- **Prisma onderzoeksproject van FARO** – klankbordgroep: het steunpunt realiseert in de periode september 2009 - juni 2011 een analyse van het cultureel-erfgoedveld in Vlaanderen. Vanuit een langetermijn toekomstperspectief stellen ze een strategisch plan op voor de verdere ontwikkeling van het cultureel-erfgoedveld vanaf 2012, met als centrale vraagstelling: waar willen we staan in 2020? De klankbordgroep begeleidt dit onderzoek inhoudelijk en wetenschappelijk en komt minstens 2 keer per jaar samen; in 2010 was dit op 17/05/10 en 15/12/10.

- **Prisma onderzoeksproject van FARO** – scenariodenken: daarnaast nam de Erfgoedcel Waasland ook deel aan de Oost-Vlaamse provinciale sessie van het **scenariodenken** binnen Prisma op 29/01/10 en 30/04/10. De lokale sessie in het Waasland werd wegens te weinig geïnteresseerden geannuleerd.
- **Prisma onderzoeksproject van FARO** – werkgroep collecties: ook was ze lid van de werkgroep die bijeenkwam op 03/03/10, 22/04/10 en 1/12/10. De werkgroep heeft tot doel een model te ontwikkelen voor de beschrijving van collecties en wordt voortgezet in 2011.
- **Visietekst immaterieel cultureel erfgoed** – panelgesprek: op 11/02/10 nam de Erfgoedcel Waasland deel aan een panelgesprek rond immaterieel cultureel erfgoed in het kader van de toen te ontwikkelen Vlaamse visie op dit onderwerp.
- **VVSG overleg intergemeentelijke samenwerking**: op vraag van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden met een cultureel-erfgoedconvenant startte de VVSG eind 2008 een overleg met Comeet, Waasland, CO7, Noorderkempen, Kempens Karakter, TERF en Mijnstreek. Het doel van dit overleg is de belangen van de betrokken gemeenten in kaart brengen en behartigen als intergemeentelijke samenwerkingsverbanden met een cultureel-erfgoedconvenant. Vanaf eind 2009 worden ook alle andere cultureel-erfgoedcellen uitgenodigd, aangezien sommigen een traject naar intergemeentelijke samenwerking starten. Dit overleg ging in 2010 door op 27/01/10, 25/03/10, 01/07/10, 30/09/10 en 30/11/10. Dit is bij een uitstekend platform voor informatie- en expertise-uitwisseling.

SD 2 – DE ERFGOEDCEL WAASLAND ALS KNOOPPUNT

1. PERSONEEL

De **vaste ploeg van de cultureel-erfgoedcel** wijzigde niet meer sinds 01/09/09 en ziet er als volgt uit:

Naam	in dienst	functie	arbeidsregime	Betalingsniveau
De Zutter Ode	17/10/05	coördinator erfgoedcel	5/5	A
Elegheert Anniek	01/03/07	erfgoedconsulent	1/2	B
Ooghe Bart	01/08/09	erfgoedconsulent	5/5	A
Saman Eric	03/03/08	vrijwilliger	1/5	vergoeding
Teirlynck Martine	01/07/09	erfgoedmedewerker	4/5	C

Driewekelijks **teamoverleg** met de personeelsleden van de Erfgoedcel Waasland zorgt voor afstemming en taakafspraken (hiervan wordt een verslag opgemaakt door de administratieve medewerker). In de cultureel-erfgoedcel worden **functioneringsgesprekken** gehouden tussen de coördinator en de andere cultureel-erfgoedcellen. In 2010 werd in Interwaas een traject gestart rond **functieprofielen, competenties** e.d.

2. STAGIAIRS EN VRIJWILLIGERS

Samenwerken met het onderwijs is een belangrijk aandachtspunt. Er zijn dan ook **stagiairs** aan de slag bij of onder begeleiding van de Erfgoedcel Waasland:

- **Stagiair Instituut Heilige Familie uit Sint-Niklaas:** 0.2 VTE, 6de jaar kantoor Artur Claes van 01/09/09 t.e.m. 20/01/10 en Melissa Cant van 26/01/10 t.e.m. 08/06/10.
- **1 student 3de jaar, lerarenopleiding secundair onderwijs, KAHO Sint-Lieven:** van december 2009 tot januari 2010 begeleidde de Erfgoedcel Waasland derdejaars student Filip Maes van de lerarenopleiding lager onderwijs aan de KAHO Sint-Lieven bij het maken van lessuggesties rond de onderwerpen “Sinterklaas en Sint-Maarten”. Hiertoe werd ook informatie gesprokkeld bij erfgoedorganisaties in Beveren en Sint-Niklaas. Daarnaast zocht de Erfgoedcel Waasland proactief naar stageklassen voor deze student en werd de student mee geëvalueerd door een Wase erfgoedorganisatie. De gemaakte lessuggesties werden reeds herbenut door leerkrachten e.a., die deze op eenvoudige aanvraag kunnen krijgen.
- **4 studenten 1ste jaar, lerarenopleiding secundair onderwijs, KAHO Sint-Lieven:** de KAHO Sint-Lieven bood in het 2de semester van schooljaar 2010 voor de 1ste maal aan haar leerlingen binnen de opleiding lerarenopleiding secundair onderwijs, 1ste jaar een nieuw vak “Project kunstvakken” (PKV) aan. Binnen PKV komen leerlingen in contact met een ruim aanbod aan cultureel erfgoed en kunststromingen en – vormen. In overleg met de Erfgoedcel Waasland en de docente ontwikkelden 4 studenten lessuggesties rond het thema “Reynaert” en werden deze ook in stageklassen uitgetest en nadien aangepast. Deze 4 studenten werden ook door de Erfgoedcel Waasland geëvalueerd. De gemaakte lessuggesties werden reeds vaak herbenut door leerkrachten e.a., die deze op eenvoudige aanvraag kunnen krijgen.
- Voortbordurend op deze goede samenwerking en om het aanbod naar de PKV leerlingen (zie hierboven) inzake een observatie- en doestages met cultureel erfgoed in te vullen, werkte de KAHO Sint-Lieven in mei 2010 samen met de Erfgoedcel Waasland en met erfgoedpartners in het Waasland voor het schooljaar 2010-2011 een **nieuwe samenwerking** uit. Wase erfgoedorganisaties bieden de leerlingen dit schooljaar een **observatie- en doestage** bij hen aan. Concreet wordt hiervoor in 2011 samengewerkt met het Stadsarchief Lokeren, Bibliotheca Wasiana uit Sint-Niklaas en 2 secundaire scholen uit Lokeren en Sint-Niklaas. Vanuit de KAHO Sint-Lieven zijn hierbij 7 studenten betrokken. Ook deze lessuggesties zullen nadien herbenut worden. Voor deze samenwerking zochten KAHO Sint-Lieven en Erfgoedcel Waasland samen naar stageklassen.
- **Studenten 3de jaar, lerarenopleiding secundair onderwijs, KAHO Sint-Lieven:** tenslotte zocht de KAHO Sint-Lieven in 2010 voor enkele derdejaarsstudenten van de lerarenopleiding secundair onderwijs onderwerpen voor eindwerken, waarbij de studenten ook op een academische manier te werk zouden kunnen gaan. De Erfgoedcel Waasland bezorgde de studenten hiertoe suggesties vanwege erfgoedorganisaties en bracht hen vervolgens ook in contact met elkaar. Uiteindelijk wordt hierop in 2011 concreet verder gewerkt met het Stadsarchief Lokeren.

Voor alle studenten van de KAHO Sint-Lieven ging de Erfgoedcel Waasland op zoek naar gastscholen om de ontwikkelde lessuggesties uit te proberen. Dit verhoogt de betrokkenheid van deze scholen en hun leerlingen bij het Wase erfgoed. Wanneer de studenten hun lessuggesties uit testen in klassen, is daar steeds iemand bij van een Wase erfgoedorganisatie. Dit zorgt ervoor dat de erfgoed- en onderwijswereld in de regio elkaar beter leren kennen.

Vrijwilliger Eric Saman is actief bij de Erfgoedcel Waasland sinds 03/03/08 en verleent sindsdien wekelijks zijn medewerking, onder andere aan de Beeldbank/Erfgoedbank Waasland en aan andere projecten. Ronny Van Meerssche werkt sinds september 2010 als vrijwilliger aan de Erfgoedbank Waasland.

3. VORMING CULTUREEL-ERFGOEDCELMEDEWERKERS

De medewerkers van de Erfgoedcel Waasland namen deel aan volgende vormingsmomenten en studiedagen:

- Studiedag cultuurcel Canon rond Erfgoed en Identiteit in Roeselare op 14/06/2010
- Studiedag Vlaanderen INgeBEELD over het hergebruik van digitale media in de klas op 09/11/2010
- Studiedag makelaardij op 18/05/11

4. ADMINISTRATIE

Half 2009 versterkte een administratieve medewerker (Martine Teirlynck) de Erfgoedcel Waasland. Dit zorgde voor een betere interne (praktische) organisatie van de werking: zo werd het archief op orde gesteld, wordt het klassement consequent gedaan, zijn een aantal zaken geautomatiseerd e.d..

- **Kennismanagement:** tijdens het 1ste convenant werd de basis gelegd voor een bestand met contact- en andere gegevens van erfgoed- en andere partners en publiek in het Waasland. De grote hoeveelheid beschikbare informatie werd in 2009 samen gebracht in 1 centraal bestand voor kennisbeheer, waarin we het adressenbestand en ook de informatie van het WODE-onderzoek, de expertise van de partners e.d. opnamen. In 2010 werd in het kader van het vrijwilligersmanagement en i.s.m. Toerisme Waasland extra aandacht besteed aan het bijkomend inzamelen van de coördinaten van erfgoedvrijwilligers, toerisme- en erfgoeddeskundigen, gidsen (zowel toerisme als museum), met als doelstelling hun gegevens, knowhow en inzet nog meer ter beschikking te stellen van het Wase erfgoedveld. Toen weinig rechte kwam op een oproep naar het publiek aan “experts” om zich kenbaar te maken, werd overgegaan op “**expertenbrainstorms**” per gemeente. A.h.v. een woordenlijst werd reeds in 6 van de 8 Wase steden en gemeenten een brainstorm gehouden. In het voorjaar 2011 zal deze brainstorm nog doorgaan in Sint-Gillis-Waas en Stekene. De reeds verzamelde informatie werd neergeschreven in een verslag. In 2011 zal dan ook verder gekeken worden hoe deze informatie eventueel kan worden aangevuld met andere informatie en/of ontsloten.
- Houden van een **beperkte boekhouding**: invoeren facturen in een overzicht (object, leverancier, ref. lev., ref. Interwaas, bedrag) om een duidelijk overzicht van de uitgaven per project te hebben.
- **Uitlening** toestellen Mondelinge Geschiedenis, tentoonstelling Wase reuzen, Archief op het Spoor en reservatie vertelnamiddag Sluwe vos, slimme spin, fototentoonstelling Reuzen, lessuggesties, educatieve pakketten
- **Inschrijvingen** opvolgen: bijvoorbeeld vormingen, activiteiten

- **Verzendingen** promotiemateriaal en uitnodigingen allerhande: bijvoorbeeld Erfgoeddag, Essaywedstrijd 'Wase identiteit?!', activiteiten en workshops...
- **Klassement**
- **Bijhouden overzichtslijsten:** bijvoorbeeld overeenkomsten, steunabonnementen, ontleningen...
- **Kas cultureel-erfgoedcel** met in- en uitgaven
- **Bestellingen en uitbestedingen** opvolgen: bijvoorbeeld offertes opvragen, bestellingen doen, facturen controleren...
- **Archief Cultureel-Erfgoedconvenanten 2005-2008 en 2009-2014:** een eerste kuisen van het archief gebeurde reeds, daarnaast werden i.s.m. de gemeentearchivaris van de Gemeente Beveren afspraken gemaakt voor het verder werken aan het archief.
- **Boodschappen:** bijvoorbeeld benodigdheden Erfgoedcel Waasland, te digitaliseren materiaal, overdrachten van materiaal...

5. VOLDOENDE EN GESTRUCTUREERDE INSPRAAK

Een cultureel-erfgoedcel in intergemeentelijke context werkt alleen wanneer er voldoende en gestructureerde inspraak is van de verschillende gemeenten en van erfgoedzorgers (zowel vrijwilligers als betaalde krachten).

Volgende overlegstructuren kwamen regelmatig bijeen:

- **Teamoverleg:** driewekelijks teamoverleg met de personeelsleden van de Erfgoedcel Waasland voor afstemming en taakafspraken (hiervan wordt een verslag opgemaakt door de administratieve medewerker).
- **Werkgroepen voor projecten en processen:** bijvoorbeeld Erfgoedbank Waasland, Tricky Reynaert en co, Essaywedstrijd 'Wase identiteit?!', Publicatiebeleid
- **Adviesgroep:** op 10/02/10, 06/04/10, 03/06/10, 08/09/10 en 14/10/10.
- **Stuurgroep:** op 18/03/10, 29/04/10, 17/06/10, 22/09/10 en 28/10/10.

6. OPMAKEN VAN VERSLAGEN EN PLANNEN VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

In 2010 werden volgende documenten opgemaakt:

- het **jaarverslag 2009**
(http://www.erfgoedcelwaasland.be/images/filelib/2009_inhoudelijkjaarverslag_2528.pdf),
- het **actieplan 2011**
(http://www.erfgoedcelwaasland.be/images/filelib/CE_LandvanWaas_begrotingmettoelichting2011_3033.pdf)

7. INTERWAAS

De Erfgoedcel Waasland schakelt zich zo veel mogelijk in de algemene werking van haar moederorganisatie Interwaas in. Zo nam de Erfgoedcel Waasland actief deel aan de 1ste **teamdag** van Interwaas met een uitstap naar het intergemeentelijk samenwerkingsverband Leiedal en een bezoek aan Kortrijk. Daarnaast is er een driemaandelijks **BistroWaas** opgestart. Hierop worden algemene mededelingen i.v.m. de werking van Interwaas gedaan en wordt telkens 1 werkingsdomein in de kijker geplaatst. De BistroWaas ging door op 11/06/10, 14/09/10 (werkingsdomein ruimtelijke planning) en 21/12/10 (werkingsdomein Erfgoedcel Waasland).

Voor het **Directiecomité** worden maandelijks nota's opgesteld. De coördinator erfgoedcel neemt eveneens deel aan de in 2010 ingevoerde terugkoppelmomenten over het Directiecomité.

Voor de herstijlde **InfoWaas** worden driemaandelijks artikels aangeleverd.

In 2010 werd in Interwaas een **traject** gestart rond functieprofielen, competenties e.d. Ook hieraan namen de verschillende cultureel-erfgoedcellers actief deel.

8. WAAS ERFGUEDLOKET

De Erfgoedcel Waasland en de Wase erfgoedgemeenschap werken niet alleen voor het publiek. Minder zichtbaar, maar daarom niet minder belangrijk, zijn hun inspanningen binnen de Wase erfgoedgemeenschap via vorming, communicatie (nieuwsbrieven, website) en intensieve contacten aan een netwerk van Wase erfgoedzorgers. Vele enthousiaste erfgoedvrijwilligers en erfgoedprofessionals kunnen steeds bij de Erfgoedcel Waasland terecht met allerhande vragen over inventarisatie, digitalisering, publiekswerking e.d. Deze tijdsintensieve dienstverlening is veel minder zichtbaar, maar minstens even belangrijk als de publiekswerking. Bovendien wordt ook aan het publiek informatie verschaft via vragen die telefonisch en via e-mail toekomen. Om dit deel van de werking een meer zichtbare plaats te geven, werd een (bescheiden) nieuw "**ondersteuningslogo**" ontwikkeld. Het logo is een variant op het huidige erfgoedcellogo met de woorden "Tips voor erfgoedzorgers".

Ook **actieve inhoudelijke begeleiding van projecten** gebeurt. Enkele voorbeelden zijn:

- **Bezoekerscentrum De Klinge** – stuurgroep en werkgroep buitenomgeving: de gemeente Sint-Gillis-Waas richt een 'bezoekerscentrum/museum De Klomp' in. Dit regionaal bezoekerscentrum op de grens met Nederland zal verschillende thema's (de klomp, Stropersbos, grens, smokkelen, Staats-Spaanse Linies, spoorweg Mechelen-Terneuzen...) combineren. In afwachting van financiering worden rond deze site allerlei activiteiten ontwikkeld.
- **Boerke Naas** – inhoudelijke begeleiding: Boerke Naas maakte een fotoboek over haar jaren actieve werking. Dit boek werd voorgesteld in het najaar van 2010.

- **Chiro Kriko** – inhoudelijke begeleiding: Chiro Kriko maakt een fotoboek over haar jaren actieve werking. Dit boek wordt voorgesteld in het najaar van 2011.
- **Cultuurbeleidsplan Kruibeke** – stuurgroep: een groep vrijwilligers liep een traject om te komen tot een cultuurbeleidsplan, zodat de gemeente Kruibeke kan inspelen op het Decreet Lokaal Cultuurbeleid. Eind december 2010 resulteerde dit in een cultuurbeleidsplan en de aanwerving van een cultuurbeleidscoördinator.
- **Forten en linies in grensbreed perspectief** – projectgroep en educatiewerkgroep: het gemeentebestuur van Sint-Gillis-Waas stapt als projectpartner mee in het Interreg IV-project 'Forten en Linies in grensbreed perspectief'. Binnen dit project worden samen met een aantal cofinanciers in Vlaanderen en Nederland 69 acties uitgewerkt. De Erfgoedcel Waasland nam deel aan de adviesgroep voor het ontwikkelen van een inrichtingsplan voor Camping Fort Bedmar (De Klinge). Dit plan wil de zichtbaarheid van de relictten van het historische fort en het historisch bewustzijn rond de linie verhogen. Bovendien volgt ze mee de educatiewerkgroep op.
- **Heemkundige Kring Braem (Elversele)** – projectgroep: in 07/10 vond bij de Heemkundige Kring Braem, in aanwezigheid van de Erfgoedcel Waasland, een algemene vergadering plaats waarbij ook dieper is ingegaan op de toekomst van de kring. Een aantal prioriteiten voor de toekomst werden gekozen. Op basis van de gemaakte keuzes begeleidt de Erfgoedcel Waasland, in nauwe samenwerking met de cultuurbeleidscoördinator van Temse, de heemkring (bij het opstarten) van een aantal acties. Zo wordt werk gemaakt van de bewaring, restauratie, archivering en ontsluiting van hun patrimonium en de bewaring en ontsluiting van het documentatiecentrum.
- **Hof ter Welle** – stuurgroep: de site in Beveren is reeds eeuwen lang verbonden aan kinderen en zorg (opvang, onderwijs, bijzondere jeugdzorg...). Dit project i.s.m. vzw Dienstencentrum Hof ter Welle, de gemeente Beveren (dienst cultuur, gemeentearchief, CC Ter Vesten) en Hertogelijke Heemkundige Kring van het Land van Beveren wil met getuigenissen, beeldmateriaal en voorwerpen het verhaal van deze site met haar verschillende functies en bewoners brengen. Bovendien kadert dit project binnen de toekomstige inrichting van het kasteel als erfgoedhuis. De ontsluiting kan verschillende vormen kennen.
- **Wase reuzen:** net zoals vorige jaren werd in 2010 een Groot Waas Reuzenoverleg georganiseerd (op 28/09/10), maar dan onder coördinatie van de gemeente Sint-Gillis-Waas, die hierbij ondersteund werd door de Erfgoedcel Waasland. Dit overleg combineerde een brainstorm over de noden van de verenigingen met een vormingsmoment rond reuzen maken. Na het overleg werd de minisite "Wase reuzen" (www.wasereuzen.be), deel van de site van de Erfgoedcel Waasland, volledig herwerkt en geactualiseerd. Ook n.a.v. dit overleg werd de reuzententoonstelling reeds enkele malen voor 2011 geboekt. In februari 2010 bezorgde de Erfgoedcel Waasland ook expertise rond "reuzen" aan een studente sociaal-cultureel werk die een scriptie hierover maakte.
- **Wonen in Hoedhaar, bewoners vertellen** – inhoudelijke begeleiding: op termijn zal de historische Hoedhaarsite (vellennijverheid en sociale huisvesting) er totaal anders uitzien. Het uitgangspunt van dit erfgoedproject is het unieke verhaal van elke bewoner. Dit project kende haar apotheose in het najaar van 2010 met een fototentoonstelling en een boek.

Voor een uitgebreid overzicht zie het **overzicht van de expertise-uitwisseling** in bijlage.

De Erfgoedcel Waasland lanceert daarnaast via de website en de nieuwsbrief **oproepen** van partners naar informatie, objecten, kennis... Daarnaast worden de verschillende activiteiten van de organisaties opgenomen in de verschillende communicatiekanalen.

Ook **logistiek** ondersteunt de Erfgoedcel Waasland de (erfgoed)actoren. Zo kocht ze in 2006 4 Sony minidisc-recorders en 1 Marantz solid state recorder en in 2008 8 TASCAM solid state recorders. Deze toestellen kunnen gratis uitgeleend worden door alle organisaties en privé-personen die het erfgoed in het Waasland willen documenteren en / of onderzoeken en hiervoor de methode van mondelinge geschiedenis willen gebruiken. In 2010 werden de toestellen 9 keer ontleend.

De Erfgoedcel Waasland is tevens **lid** van alle heemkundige kringen in het Land van Waas, evenals van Tiecelijn, het Instituut voor Vlaamse Volkskunst (locatie Lokeren), de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde – Afdeling Land van Waas en Erfgoed Vlaanderen.

9. PLATFORM VOOR EXPERTISE-UITWISSELING

I.s.m. de andere cultureel-erfgoedcellen werd www.erfgoedcellen.be verder uitgebreid. In 2010 werd een uitgebreid **intranet** toegevoegd. Niet alleen worden hierop alle interessante documenten geplaatst (zoals bijvoorbeeld verslagen van vergaderingen), maar hierop wordt eveneens actief aan expertise-uitwisseling gedaan.

Daarnaast wordt de **eigen website** ook verder aangevuld met informatie voor de Wase erfgoedgemeenschap. De Erfgoedcel Waasland werkte een nieuw stuk uit binnen de huidige website, getiteld “**Tips voor erfgoedzorgers**” (zie http://www.erfgoedcelwaasland.be/item.php?itemno=1_289&lang=NL). Dit bevat heel wat expertise en praktische tips binnen de verschillende domeinen, waarin de Erfgoedcel Waasland actief is. Er wordt heel vaak naar dit stuk op de site gerefereerd wanneer de Erfgoedcel Waasland iemand informeert. Zodoende wordt de verzamelde kennis ook meer gestructureerd gevalideerd.

SD 3 – HET CULTUREEL ERFGOED = DE BASIS VAN ALLES

1. DEPOTWERKING

Gesprekken met het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen rond depotwerking werden opgestart. Binnen de Provincie Oost-Vlaanderen liep tijdens het najaar 2009 een eigen onderzoekstraject, waarvan de resultaten in het voorjaar 2010 bekend werden gemaakt. De Erfgoedcel Waasland verwacht in 2011 betrokken te worden

bij de verschillende stappen die ondernomen worden. Vanaf 2010 werkt de provincie mee in een Waas traject rond selectiecriteria agrarisch erfgoed.

2. DIGITALISERING

In 2010 werd verder gewerkt aan de digitalisering van erfgoed uit de regio, in hoofdzaak voor presentatie op de Beeldbank Waasland en, vanaf 25/11/11, de Erfgoedbank Waasland. Gedigitaliseerd materiaal wordt o.a. publiek gemaakt via www.beeldbankwaasland.be, www.waaserfgoed.be, www.erfgoedcelwaasland.be, www.trickyreynaertenco.be, www.wasereuzen.be, andere publieksacties en via de partners zelf. In 2011 wordt naar aanleiding van concrete projecten en de Erfgoedbank Waasland verder materiaal gedigitaliseerd.

2.1 Beeldmateriaal

Het digitaliseren van beeldmateriaal gebeurt o.a. door vaste digitaliseringrondes met Beeldbank- / Erfgoedbankpartners of door het digitaliseren van kleinere aantallen materialen van particulieren of gemeentes / steden, waarbij vooral op de actualiteit of op opportuniteiten wordt ingespeeld.

In 2010 vonden 2 digitaliseringrondes plaats namelijk in maart en in september 2010. Deze laatste ronde werd vooral aangegrepen om materiaal in te zamelen voor de lancering van de Erfgoedbank Waasland (zie Erfgoed leeft!, Erfgoedbank) en als aanloop voor de werking ervan in 2011. A.h.v. de themawerking werd het materiaal publiek gemaakt: in 2010 werkte men rond schuttersgilden, liefde, Kieldrecht, landbouw in Elversele, ruraal leven en rurale landschappen, meiboomplantingen, onderwijs, schatten van gebouwen en e-cards voor Moederdag en Vaderdag.

2.2 Filmmateriaal en geluidsfragmenten

Via eerdere projecten “Curieus - De jacht op super 8” en “Werk in het Waasland” alsook via contacten met enkele particulieren kon de Erfgoedcel Waasland aanvangen met het bewerken van reeds digitaal beschikbaar film- en geluidsmateriaal voor de presentatie op de Erfgoedbank Waasland.

2.3 Archiefmateriaal

Op vraag van enkele archieven en in het kader van de Erfgoedbank Waasland werd bij de digitaliseringrondes gefocust op archiefmateriaal aanwezig in partnercollecties. In totaal werden ruim 600 archiefstukken, affiches en ingebonden pagina's gedigitaliseerd in respectievelijk het Stadsarchief Sint-Niklaas en het Archief de Bergeyck (Beveren).

3. DOEL

Sinds maart 2009 loopt een **voorbereidend traject** met verschillende organisaties (Archeologische Dienst Waasland, Erfgoedcel Waasland, Gemeente Beveren (Gemeentearchief), Interwaas en Maatschappij voor de ontwikkeling van de linkerscheldeover teneinde proactief afstemming te zoeken en af te tasten waar samenwerking rond Doeldorp en Doelpolder mogelijk is. In juni 2009 bleek echter dat er op Vlaams niveau ook plannen zijn voor een groot overkoepelend project op vlak van onroerend erfgoed in het bedreigde kerngebied. Afstemming hier is essentieel. De Erfgoedcel Waasland en de Gemeente Beveren participeren daarom in de Vlaamse werkgroep. Dit resulteerde eind 2010 in een offertevraag, die begin 2011 werd uitgeschreven voor de **studie van het rurale erfgoed in de polders van het Linkerscheldeovergebied**. De studie omvat naast een historisch onderzoek ook een beschrijvend archeologisch, landschappelijk en bouwkundig onderzoek. Ze moet voorstellen en aanbevelingen formuleren voor de omgang met het onroerende erfgoed bij de verdere ontwikkeling van de Waaslandhaven. Deze erfgoedstudie wordt gefinancierd door de Vlaamse overheid, het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen en de Maatschappij Linkerscheldeover. De Erfgoedcel Waasland maakt deel uit de begeleidingsgroep van deze studie.

4. DRAAIBOEK MONDELINGE GESCHIEDENIS

I.s.m. FARO, de Erfgoedcel Brugge, Provincie Oost-Vlaanderen, Sint-Lodewijkscollege in Lokeren, Sint-Jozef-Klein-Seminarie in Sint-Niklaas en andere partners werkte de Erfgoedcel Waasland in 2009 een 1ste versie van een draaiboek Mondelinge Geschiedenis voor het middelbaar onderwijs uit. Het draaiboek bevat een theoretisch kader, achtergrondinformatie en concrete voorbeelden. Deze 1ste versie werd opgenomen binnen het PWO-project (projectmatig wetenschappelijk onderzoek) 'Mondelinge Geschiedenis: een brug tussen erfgoed en culturele diversiteit in het onderwijs' van de Katholieke Hogeschool Mechelen (huidige Lessius Hogeschool). In dit project participeren de Erfgoedcel Waasland, Erfgoedcel Mechelen, FARO, Memori, CIMIC, Sint-Lodewijkscollege Lokeren, Departement geschiedenis van de K.U.Leuven en Canon Cultuurcel. In het schooljaar 2009-2010 zou dit draaiboek uitgetest worden in 3 scholen en aangevuld met praktische voorbeelden en de eindtermen uit het middelbaar onderwijs om vervolgens verspreid te worden naar de Vlaamse scholen. De Lessius Hogeschool kwam echter haar afspraken niet na. Na een officieel schrijven vanuit de Erfgoedcellen Mechelen en Waasland naar de Lessius Hogeschool formuleerde de Lessius Hogeschool begin februari 2011 een voorstel om alsnog tot de vooropgestelde resultaten te komen voor half 2011.

5. ESSAYWEDSTRIJD ROND DE WASE IDENTITEIT?!

De wedstrijd buigt zich over de betekenis van een Wase Identiteit in het hier en nu, onder de titel 'Wase Identiteit !?', waarbij we gericht oproepen tot verschillende benaderingen van identiteit. De wedstrijd werd uitgeschreven in het najaar van 2010, met een persmoment en drukwerk verspreid via de bibliotheken en

cultuurbeleidcoördinatoren. De kandidaturen worden verwacht in het voorjaar van 2011. Een jury van diverse achtergrond zal de variatie en de wetenschappelijke onderbouw zo veel mogelijk bewaken. De voorstelling van de **publicatie** (speciale uitgave van de Annalen van de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas) en de prijsuitreiking wordt in het najaar van 2011 gekoppeld aan een **symposium** rond het thema 'Wase Identiteit !?' i.s.m. de K.O.K.W., met verschillende sprekers en eventueel een panelgesprek.

6. IN KAART BRENGEN – OMGEVINGSANALYSE

In alle cultureel-erfgoedconvenants met gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden is een doelstelling opgenomen over het in kaart brengen van cultureel-erfgoedorganisaties; publiektoegankelijke cultureel-erfgoedcollecties en de noden en behoeften van beide.

De keuzes van de acties gebeuren sinds het begin van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas bottom-up en op basis van uitgebreide **omgevingsanalyses** en alles wat daarbij komt kijken.

Hiertoe ondernam de Erfgoedcel Waasland sinds 2005 **verschillende acties**. Enkele voorbeelden zijn: de uitgebreide omgevingsanalyse voor de intentienota en beleidsplan 2005-2008 én het beleidsplan 2009-2014 (met bijhorende bevragingen, gesprekken e.d.), WODE (dat voortdurend wordt geüpdate), visieteksten, specifieke bevragingen rond o.a. erfgoededucatie, opleidingsbehoeften en expertises aanbod; plaatsbezoeken; gesprekken; overlegplatformen... Daarnaast werden en worden voortdurend meerdere **inventarissen** opgemaakt, zo integraal en geïntegreerd mogelijk bv. adressendatabank, krantendatabank, WODEdatabank, lijst met expertise-uitwisselingen, Wase volksverhalen, Wase reuzen, expertenbrainstorms (zie De Erfgoedcel Waasland als knooppunt, Administratie)... De verzamelde gegevens worden daarenboven **zo gestructureerd mogelijk** verzameld. Zo werd bijvoorbeeld tijdens het 1ste convenant (2005-2008) de basis gelegd voor een bestand met contact- en andere gegevens van erfgoed- en andere partners en publiek in het Waasland. De grote hoeveelheid beschikbare informatie brachten we in 2009 samen in 1 centraal bestand voor kennisbeheer (Access), waarin we ook de informatie van het WODE-onderzoek, de expertise van de partners e.d. opnamen. De Erfgoedcel Waasland verzamelt daarnaast in een Excelbestand de expertise-uitwisseling (plaatsbezoeken/ontvangsten, e-mails, telefoons...) die gedaan wordt. Op deze manier kan de aangereikte informatie herbruikt en indien nodig verder verfijnd worden. Bovendien werd in 2010 ook een extra luikje **Tips voor erfgoedzorgers** op de website geplaatst (zie De Erfgoedcel Waasland als knooppunt, Platform voor expertise-uitwisseling).

De meerjarenplanning 2009-2014 en de **jaarlijkse actieplannen** werden steeds opgemaakt op basis van de bevindingen uit deze verschillende acties.

De Erfgoedcel Waasland volgde eveneens het **traject rond omgevingsanalyse** dat in 2009-2010 door **FARO** werd aangeboden met een 5-tal inhoudelijke sessie op 27/11/09, 15/01/10, 12/02/10, 12/03/10, 20/04/10, 19/05/10 en 23/06/10 (dokterskabinet).

7. OVERLEG AGRARISCHE COLLECTIES

Het in 2009 opgestarte overleg rond landbouwcollecties wordt georganiseerd door de Erfgoedcel Waasland en ondersteund door het Centrum voor Agrarische Geschiedenis en het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen (museumconsulentschap). Het overleg werkt rond collectiebeleid (ontwikkelen van selectiecriteria, collectiemobiliteit en afstemming) en ontsluiting. Hieraan nemen de Hertogelijke Heemkundige Kring van het Land van Beveren, het Landbouwmuseum Stekene, de Stedelijke Musea Sint-Niklaas, het Stedelijk Museum Lokeren en de gemeentes Beveren en Stekene deel. Het **Landbouwmuseum Stekene** startte onder impuls van dit overleg en met ondersteuning van de Erfgoedcel Waasland en MovE in 2010 met de registratie van hun collectie. In tussentijd werd een pauze ingelast in het overleg. In het voorjaar 2011 komen de verschillende partners opnieuw actief samen.

Aangezien de verschillen met het **Meetjesland** te groot waren, startte de Erfgoedcel Meetjesland ondertussen een eigen parcours.

8. SAMENWERKING MET ONDERWIJSINSTELLINGEN

De Erfgoedcel Waasland werkte in 2010 opnieuw samen met verschillende onderwijsinstellingen (zie De Erfgoedcel Waasland als knooppunt, Stagiairs en vrijwilligers):

- **Stagiair Instituut Heilige Familie uit Sint-Niklaas:** 0.2 VTE, 6de jaar kantoor Artur Claes van 01/09/09 t.e.m. 20/01/10 en Melissa Cant van 26/01/10 t.e.m. 08/06/10.
- **1 student 3de jaar, lerarenopleiding secundair onderwijs, KAHO Sint-Lieven:** van december 2009 tot januari 2010 begeleidde de Erfgoedcel Waasland derdejaars student Filip Maes van de lerarenopleiding lager onderwijs aan de KAHO Sint-Lieven bij het maken van lessuggesties rond de onderwerpen "Sinterklaas en Sint-Maarten". Hiertoe werd ook informatie gesprokkeld bij erfgoedorganisaties in Beveren en Sint-Niklaas. Daarnaast zocht de Erfgoedcel Waasland proactief naar stageklassen voor deze student en werd de student mede geëvalueerd door een Wase erfgoedorganisatie. De gemaakte lessuggesties werden reeds herbenut door leerkrachten e.a., die deze op eenvoudige aanvraag kunnen krijgen.
- **4 studenten 1ste jaar, lerarenopleiding secundair onderwijs, KAHO Sint-Lieven:** de KAHO Sint-Lieven bood in het 2de semester van schooljaar 2010 voor de 1ste maal aan haar leerlingen binnen de opleiding lerarenopleiding secundair onderwijs, 1ste jaar een nieuw vak "Project kunstvakken" (PKV) aan. Binnen PKV komen leerlingen in contact met een ruim aanbod aan cultureel erfgoed en kunststromingen en – vormen. In overleg met de Erfgoedcel Waasland en de docente ontwikkelden 4 studenten lessuggesties rond het thema "Reynaert" en werden deze ook in stageklassen uitgetest en nadien aangepast. Om de lessuggesties aan te maken bracht de Erfgoedcel Waasland de studenten ook in contact met het Reynaertgenootschap. Deze 4 studenten werden ook door de Erfgoedcel Waasland geëvalueerd. De gemaakte lessuggesties werden reeds vaak herbenut door leerkrachten e.a., die deze op eenvoudige aanvraag kunnen krijgen.

- Voortbordurend op deze goede samenwerking en om het aanbod naar de PKV leerlingen (zie hierboven) inzake een observatie- en doestages met cultureel erfgoed in te vullen, werkte de KAHO Sint-Lieven in mei 2010 samen met de Erfgoedcel Waasland en met erfgoedpartners in het Waasland voor het schooljaar 2010-2011 een **nieuwe samenwerking** uit. Wase erfgoedorganisaties bieden de leerlingen dit schooljaar een **observatie- en doestage** bij hen aan. Concreet wordt hiervoor in 2011 samengewerkt met het Stadsarchief Lokeren, Bibliotheca Wasiana uit Sint-Niklaas en 2 secundaire scholen uit Lokeren en Sint-Niklaas. Vanuit de KAHO Sint-Lieven zijn hierbij 7 studenten betrokken. Ook deze lessuggesties zullen nadien herbenut worden. Voor deze samenwerking zochten KAHO Sint-Lieven en Erfgoedcel Waasland samen naar stageklassen.
- **Derdejaarsstudenten, lerarenopleiding secundair onderwijs, KAHO Sint-Lieven:** tenslotte zocht de KAHO Sint-Lieven in 2010 voor enkele derdejaarsstudenten van de lerarenopleiding secundair onderwijs onderwerpen voor eindwerken, waarbij de studenten ook op een academische manier te werk zouden kunnen gaan. De Erfgoedcel Waasland bezorgde de studenten hiertoe suggesties vanwege erfgoedorganisaties en bracht hen vervolgens ook in contact met elkaar. Uiteindelijk wordt hierop in 2011 concreet verder gewerkt met het Stadsarchief Lokeren.

Voor alle studenten van de KAHO Sint-Lieven ging de Erfgoedcel Waasland op zoek naar **gastscholen** om de ontwikkelde lessuggesties uit te proberen. Dit verhoogt de betrokkenheid van deze scholen en hun leerlingen bij het Wase erfgoed. Wanneer de studenten hun lessuggesties uit testen in klassen, is daar steeds iemand bij van een Wase erfgoedorganisatie. Dit zorgt ervoor dat de erfgoed- en onderwijswereld in de regio elkaar beter leren kennen.

Daarnaast verzendt de Erfgoedcel Waasland regelmatig **informatie** over typisch Wase thema's of reeds gemaakte lessuggesties aan leerkrachten en studenten, die deze informatie vrij kunnen opvragen. Zie ook het overzicht expertise-uitwisseling in bijlage.

9. SENSIBILISEREN ONTSLUITEN WASE (DIGITALE) BIBLIOGRAFIE

De Erfgoedcel Waasland onderzocht in 2010 hoe de rijke documentaire en archivalische collecties aanwezig bij de Bibliotheca Wasiana, de Koninklijke Oudheidkundige Kring Land van Waas, de heemkundige kringen en de bibliotheken meer onder de aandacht van het publiek kunnen gebracht worden. Vanaf het najaar 2010 werd werk gemaakt van de effectieve ontsluiting via een projectpagina met bundeling van informatie op de website. In 2011 staan volgende acties op stapel: invoer titels van de artikels in heemkundige tijdschriften in Ovinob en de geleidelijke digitalisering en ontsluiting van de artikels zelf.

10. SINTERKLAAS EN SINT-MAARTENSGEBRUIKEN IN VLAANDEREN OP DE VLAAMSE IMMATERIEEL-ERFGOEDLIJST

In 2009 plaatste de toenmalige Vlaams Minister van Cultuur Bert Anciaux deze gebruiken op de **Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed Vlaanderen**.

Daarna werd een **werkgroep SKSM** opgericht ter opvolging van dit dossier, wat een samenwerking is tussen verschillende beleidsdomeinen, nl. cultuur, jeugd en toerisme. De werkgroep is als volgt samengesteld: Sint-Nicolaasgenootschap, Sint-Niklaas – Diensten Cultuur en jeugd, Erfgoedcel Waasland, Sint-Maartenscomité, Volkskunde Vlaanderen – Huis voor immaterieel erfgoed vzw, Toerisme Waasland en Gemeentearchief Beveren.

Ook werden contacten gelegd met verschillende andere organisaties en personen in Vlaanderen én Nederland, zoals bijvoorbeeld het Meertens Instituut, het Nederlands Centrum voor Volkscultuur en de Albert-Ludwigs-Universiteit Freiburg, waardoor een stevige **netwerkbasis** is gelegd ter voorbereiding van een mogelijk internationaal dossier voor Unesco.

De geveheilgen zijn uiteraard het meest levendig door de vele **jaarlijks terugkerende feesten, vieringen en gebruiken in verschillende landen**. Deze steeds wijzigende actieve tradities zorgen bij uitstek voor dé bescherming van deze fenomenen.

In Vlaanderen wordt nog steeds uitgekeken naar de ratificatie door **Nederland** van de UNESCO-conventie van 2003 voor de bescherming van het immaterieel erfgoed. Zodoende kan samengewerkt worden aan een internationaal dossier rond deze Gulle Gevers.

Op het **Nederlands Symposium Waarborgen voor de toekomst. Immaterieel erfgoed in de praktijk** op 15/10/10 was 1 van de cases de erkenning van deze gebruiken voor Vlaanderen. Bovendien verscheen hierover een artikel in het Volkscultuur Magazine.

Een apart **voortgangsdossier** voor dit project werd ingediend bij de Vlaamse Gemeenschap op 01/04/10.

11. THESISLIJST

Net zoals voorgaande jaren werd een lijst met mogelijke thesisonderwerpen opgesteld door de Erfgoedcel Waasland (met input uit verschillende erfgoedorganisaties) en bezorgd aan verschillende onderwijsinstellingen. Hiervoor werd in 2011 samengewerkt met de Erfgoedcellen Aalst en Meetjesland, teneinde een gebundeld voorstel te kunnen aanbieden. Na bundeling van alle kanalen werd een lijst opgesteld met **40 onderwerpen** op lokaal of regionaal niveau, die in juni 2010 doorgestuurd werd naar opleidingen geschiedenis, archiefwetenschappen, communicatie, sociale wetenschappen, landschaps- en monumentenzorg, kunst(geschiedenis), communicatie, management, cultuurwetenschappen en lerarenopleiding.

12. VISIETEKST PARTICULIER ERFGOED

Een aanzienlijk deel van het erfgoed bevindt zich niet in het georganiseerde kader van de heemkundige kring of de professionele setting van musea, archieven of bibliotheken, maar staat, zit en ligt bij particulieren. In 2009 werd een visietekst opgemaakt rond de omgang met particulier erfgoed, waarin ook synergieën aangeduid worden tussen particulier en openbaar erfgoed. Hiervoor werden gesprekken gehouden met lokale erfgoedbeheerders. Tijdens het voorjaar 2010 werden de reacties ontvangen van enkele bevroegde personen, aan de hand waarvan de visietekst **in beperkte mate** werd **aangepast**.

De Erfgoedcel Waasland gebruikte in 2010 deze tekst als basis voor **doorverwijzing bij vragen rond schenking** van particulier erfgoed. Daarnaast wil de Erfgoedcel Waasland de **Erfgoedbank Waasland** ook sterker aangrijpen als middel voor de ontsluiting van particulier materiaal. Na de lancering op 25/11/10 namen namelijk reeds aanzienlijk meer particulieren spontaan contact op met de Erfgoedcel Waasland om materiaal online te plaatsen.

In 2011 nam de Erfgoedcel Waasland contact op met de **andere cultureel-erfgoedcellen** om de mogelijkheid af te toetsen van een gezamenlijk informatiedocument voor particulieren en organisaties omtrent schenking, mecenaat, erfrecht e.d., beheer en behoud van eigen erfgoed, omgaan met en doorverwijzen van schenkingen... Deze thematiek werd ook aangebracht op de themadag van 15/06/10. Hieruit bleek echter weinig bereidheid tot een gezamenlijke aanpak vermits de meeste cultureel-erfgoedcellen dit niet beschouwen als een prioritaire taak. Voorlopig past het niet binnen de werklust van de Erfgoedcel Waasland om dit alleen uit te werken.

15. VOLKSVERHALEN

In 2007 werd door de Erfgoedcel Waasland een inventaris opgemaakt met meer dan 500 volksverhalen uit het Waasland. Deze verhalen kunnen steeds aangevraagd worden op papier. In schooljaar 2007-2008 werkte een stagiair van Hogeschool Gent, departement KASK, illustraties uit bij een aantal van deze verhalen. In 2009-2010 werd deze verhalen verder digitaal ter beschikking gesteld, zodat ze op termijn ook volledig digitaal kunnen worden ontsloten. **Volkskunde Vlaanderen** bekijkt momenteel een samenwerking met de www.volksverhalenbank.be.

16. VORMING

In 2010 vond bij de Wase achterban een bevraging plaats om te peilen naar de vormen waaraan men meest behoefte heeft. Afgaand op die resultaten zullen volgende vormen georganiseerd worden voor het einde van het huidige convenant 2009-2014: een eigen website maken, opleiding SABAM over auteursrecht, projectdossiers schrijven, vergadertechnieken, stamboomonderzoek, paleografie en het maken van een

educatief pakket voor het secundair onderwijs. In 2011 zal al zeker ingezet worden op een eigen website maken, opleiding SABAM over auteursrecht en projectdossiers schrijven.

16.1 Workshop fotograferen van museale objecten

De Erfgoedcel Waasland organiseerde op 16/01/10 de volzette workshop "Fotograferen van museale objecten" met lesgever Wim Dekoning. A.h.v. praktische tips en praktijkgerichte theorie leerden meer dan 20 deelnemers hoe je museale objecten, ook met het eigen toestel, best in beeld kan brengen.

16.2 Studiedag Siwe

Op 07/05/10 organiseerde Siwe, voormalig steunpunt voor industrieel en wetenschappelijk erfgoed vzw, i.s.m. de Erfgoedcel Waasland en de Koninklijke Oudheidkundige Kring Land van Waas een studiedag over het industrieel en wetenschappelijk erfgoed in het Waasland. Een 30-tal deelnemers smaakten de 9 lezingen en het afsluitend bezoek aan het breigoedmuseum in het SteM.

16.3 Twee studiedagen over fondsenwerving

Op 05/06/10 en 19/06/10 organiseerde de Erfgoedcel Waasland samen met het FORUM en i.s.m. vzw de Spiegel en vzw Tolerant voor erfgoedverenigingen 2 studiedagen voor een 25-tal deelnemers. De deelnemers leerden hoe zij met hun erfgoedvereniging aan fondsenwerving kunnen doen en hoe ze zichzelf hiervoor in de markt kunnen plaatsen.

16.4 Derde Groot Waas Reuzenoverleg

Op 28/09/10 vond het 3de Groot Waas Reuzenoverleg plaats in Sint-Gillis-Waas, de gemeente die het voorzitterschap overneemt van de Erfgoedcel Waasland vanaf 2011. Met gastsprekers Jo Bocklandt (een reuzenmaker uit Hamme) en Johan Vencken (die samen met Volkskunde Vlaanderen werkt aan de oprichting van een Vlaamse Reuzenfederatie), gekoppeld aan een brainstorm, was het een heel mooi gevuld en interessant programma. Van de 51 ingeschrevenen waren er ook diverse leden van heemkundige kringen aanwezig.

16.5 Ontmoetingsdag gebruikers CRKC-databank

Op 02/10/10 organiseerden de Provinciebesturen Oost-Vlaanderen en Antwerpen en het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur de 1ste gebruikersdag voor gebruikers van de CRKC-databank in OC Boerenpoort in Melsele. In de voormiddag was er een theoretisch gedeelte rond www.religieuserfgoedonline.be, in de namiddag gevolgd door een bus rondrit in het Land van Waas met aandacht voor praktijkvoorbeelden van ontsluiting van religieus erfgoed. De Erfgoedcel Waasland was hierin partner. Met een 80-tal deelnemers was dit een geslaagde dag.

17. VRIJWILLIGERSMANAGEMENT

De Erfgoedcel Waasland wil de Wase erfgoedvrijwilligers optimaal ondersteunen. Daartoe streeft de Erfgoedcel Waasland naar een **integrale en geïntegreerde aanpak**. Zo hebben de georganiseerde activiteiten steeds meerdere doelen, bijvoorbeeld naast het “overleggen” en “organiseren” ook het “informeel ontmoeten” en “netwerken”.

In 2009 vonden heel wat **voorbereidende gesprekken** plaats, die in 2010 in concrete acties (bijvoorbeeld vorming, zie Het cultureel erfgoed = de basis van alles, Vorming) resulteren. Daarbij werd steeds zo veel mogelijk rekening gehouden met de mening van de vrijwilligers zelf (zoals bevraagd in 2009). In het najaar 2010 werden alle erfgoedorganisaties bevraagd over hun **opleidingsbehoeften**. De resultaten werden in een voorstel van planning van opleidingen voor 2011 (vorming “schrijven van een projectdossier”, een website maken, SABAM en auteursrechten) en de komende jaren gegoten.

Enkele van deze acties zoals **vorming** (zie Het cultureel erfgoed = de basis van alles, Vorming) kwamen hierboven reeds aan bod.

Deze opleidingen werden aangevuld met volgende “**vrijwilligersmomenten**” – waarbij ook steeds betaalde krachten werden uitgenodigd om op die manier aan uitwisseling te kunnen doen:

- 27/09/10: Wase brainstorm ter voorbereiding van Erfgoeddag 2011 (29 aanwezigen)
- 27/11/10: studie-uitstap naar Brussel, gekoppeld aan het thema van Erfgoeddag 2011 (44 aanwezigen).

Enkele **andere acties** zijn:

- Voor Bibliotheeca Wasiana en VVF Waasland werden via de website en nieuwsbrief van de Erfgoedcel Waasland, extra vrijwilligers gezocht;
- Overleg met het Reynaertgenootschap op 26/05/10 over de noden die zij al dan niet ervaren inzake vrijwilligersbeheer;
- Ondersteuning van een samenwerking tussen Heemkundige Kring Braem, Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas, Heemkundige kringen 't Sireentje uit Waasmunster, De Souvereinen uit Lokeren en Osschaert uit Hamme n.a.v. een gezamenlijke actie ter gelegenheid van Erfgoeddag 2010;
- Regelmatig overleg met Folkloregroep De Klomp i.v.m. hun eventuele educatieve acties (zie Erfgoed leeft!, Erfgoededucatie);
- Deelname op 16/12/10 aan de lancering van de Vrijwilligersacademie Oost-Vlaanderen te Gent. Hierdoor geïnspireerd zal er in 2011 een 1ste maal met een andere vrijwilligerskoepel worden samen gewerkt, nl. met Okra;
- In navolging van de eerdere samenwerking met Het FORUM (zie Het cultureel erfgoed = de basis van alles, Vorming) groeide het idee om gezamenlijk een publicatie te maken, die de verschillende subsidiekanalen zou oplijsten. Deze publicatie werd “gids ondersteuningsstructuren” genoemd, en na overleg werd dit idee opengetrokken naar alle cultureel-erfgoedcellen en naar FARO. Na voorbereidende

vergaderingen over de opzet en inhoud stierf het idee eind 2010 jammer genoeg een vroege dood omwille van besparingen bij FARO. De Erfgoedcel Waasland kon hieraan voor de eigen achterban echter een mouw passen door het stuk “subsidies” omstandig op te nemen in het nieuwe stuk op de website, getiteld “tips voor erfgoedzorgers” (zie De Erfgoedcel Waasland als knooppunt, Platform voor expertise-uitwisseling).

18. WASE SCANNER

Vanuit verschillende spelers in het erfgoedveld kregen zowel de Bibliotheeca Wasiana als de Erfgoedcel Waasland de vraag naar de aankoop van een scanner voor het scannen van allerlei soorten beeldmateriaal (foto's, negatieven, boeken e.d.). De Bibliotheeca Wasiana (met middelen van de Cultuurraad Sint-Niklaas) en de Erfgoedcel Waasland sloegen de handen in elkaar en doen in 2011 een gezamenlijke aankoop van een Wase doorvoerscanner. De doelgroep is alle erfgoedzorgers in het Waasland, zowel leden van verenigingen als particulieren. Een duidelijke handleiding en een kort en duidelijk reglement voor het gebruik van deze scanner zullen worden opgemaakt.

SD 4 – ERFGOED LEEFT!

1. ARCHIEF OP HET SPOOR (ATW EXPRESS)

De archieftrein reisde in 2010 naar een Beverse school. Aangezien de archieftrein niet dikwijls meer uitgeleend wordt, werden eind 2010 de verschillende mogelijkheden voor de archieftrein bekeken. Begin 2011 wordt hierin een beslissing genomen.

2. BEELDBANK WAASLAND

De **stuurgroep** van de Beeldbank Waasland kwam bijeen op 08/03/10 en 24/06/10.

Zoals elk jaar voorziet de Beeldbank Waasland in 2 **digitaliseringsrondes** voor de vaste Beeldbankpartners en ook een 6-tal digitalisering van materiaal van particulieren of gemeentes of steden, waarbij vooral op de actualiteiten of op opportuniteiten wordt ingespeeld (zie Het cultureel erfgoed = de basis van alles, Digitalisering). Samen met de Beeldbankpartners wordt aan een voortdurende publiekswerking gedaan a.h.v. dit gedigitaliseerde erfgoed.

In 2009 startte de Erfgoedcel Waasland het traject om af te stappen van Pictura als leverancier van de Beeldbank Waasland en een nieuwe **Erfgoedbank Waasland** te laten ontwikkelen (zie Erfgoed leeft!, Erfgoedbank). De huidige Beeldbank en krantenviewer bleven tot eind 2010 toegankelijk, vanaf 01/01/11

hielden deze op te bestaan. De beschrijvingen en het digitale materiaal uit de Beeldbank Waasland werden overgeplaatst op de Erfgoedbank.

Gezien het gelijktijdige ontwikkelingstraject voor een nieuwe Erfgoedbank Waasland, werd de werking van de Beeldbank in 2010 enigszins ingeperkt tot de **themawerking**. De volgende thema's kwamen in 2010 online: schuttersgilden, liefde, Kieldrecht, landbouw, meiboomplantingen, onderwijs, schatten van gebouwen en e-cards Moederdag en Vaderdag. Voor deze thema's werd nieuw gedigitaliseerd materiaal gecombineerd met materiaal dat reeds in de Beeldbank Waasland aanwezig was maar nog niet optimaal ontsloten werd. Vanaf de zomer werd geen nieuw materiaal meer toegevoegd aan de Beeldbank Waasland maar werd deze via een aantal nieuwe thema's wel "levend" gehouden.

Een overzicht van de **bezoekerscijfers**:

	2007	2008	2009	2010 (tot 25/11/10)
Unieke bezoekers	8.060	22.451	22.975	20.738
Aantal bezoeken	13.827	32.800	31.157	28.570

In een vergelijking tussen de periode 01/01/09-25/11/09 en 01/01/10-25/11/10 blijkt dat het aantal bezoeken op de Beeldbank Waasland nagenoeg gelijk bleef en dat het aantal unieke bezoekers een lichte daling kende van 2,3 %. Echter, het gemiddelde aantal pagina's bezocht per bezoek steeg met 12,7% terwijl de gemiddelde tijd doorgebracht op de site steeg met 19%. Het aanbieden van grotere thema's zoals deze rond schuttersgilden, Valentijn en onderwijs, met telkens 100 tot 200 foto's, kan hier mogelijk mee in verband staan.

De Erfgoedcel Waasland participeert ook nog steeds in het project **"Polder in Beeld"** van de gemeente Beveren (zie Erfgoed leeft!, Polders!). De gemeente documenteert hiervoor momenteel de actuele landschapswijzigingen in de Prosper- en Hedwigepolder (transformatie van polder naar natuurgebied) i.s.m. de Beverse verenigingen voor foto- en film. Het project startte tijdens de winter 2008-2009 en werd in 2010 verlengd wegens de langzame ontwikkelingen op het terrein. De voorlopige einddatum is voorzien voor het najaar 2011, echter opnieuw onder voorbehoud. Daarnaast staan er nog andere deelprojecten op stapel, zoals het verder verzamelen van recent en historisch foto- en filmmateriaal in particulier bezit. De gemeente werkte hiervoor in eerste instantie samen met de Beeldbank Waasland en in de toekomst ook met de Erfgoedbank Waasland; het project wordt ook ingekaderd binnen het polderproject (zie Erfgoed leeft!, Polders).

In 2009 startte de Erfgoedcel Waasland een marktstudie voor het omvormen van de Beeldbank Waasland tot een volwaardige Erfgoedbank Waasland, met een nieuwe website en collectiebeheersysteem (zie Erfgoed leeft!, Erfgoedbank Waasland). In januari 2010 werd deze opdracht gegund aan firma Kunstmaan nv. Bij aanvang was reeds beslist het contract met **Pictura** stop te zetten, wegens het opstapelen van problemen in

de werking (facturering, afspraken, timing,...). Er werd bedongen dat in 2010 geen aanpassing zou gebeuren van de hostingfactuur en dat alle bestaande verbintenissen tussen Pictura en Erfgoedcel Waasland zouden ophouden vanaf 01/01/2011. Tijdens de zomer van 2010 werd een export ontvangen van de inhoud van de Beeldbank Waasland en van de gedigitaliseerde kranten (beeldbestanden en metadata). De beeldbestanden werden daarbij echter aangeleverd in een onbruikbaar bestandsformaat (.tjp) zodat de Erfgoedcel Waasland alsnog op zoek diende te gaan naar de originele jpeg-bestanden voor upload in de Erfgoedbank Waasland. In december 2010 werd tegen betaling een 2de export aangevraagd voor de gedigitaliseerde kranten Gazette van Temsche en Gazette De Schelde (aangezien de originele bestanden niet voorhanden waren in het gemeentearchief Temse). Ongeveer 80 % van de gegevens uit de Beeldbank Waasland kon zonder problemen overgebracht worden naar de Erfgoedbank Waasland; de partners werden aangesproken om de fiches waarbij nog afbeeldingen ontbreken te vervolledigen.

3. ERFGOEDBANK WAASLAND

De Erfgoedcel Waasland besloot in 2009 de bestaande Beeldbank Waasland te vervangen door een nieuwe website op maat, een volwaardige Erfgoedbank Waasland, die gebruikt zou worden als werkinstrument voor het verzamelen, ontsluiten en terugvinden van een meer uitgebreid gamma aan cultureel erfgoed. Hiertoe startte het i.s.m. de Erfgoedcellen Meetjesland, Noorderkempen, Kempens Karakter (met ondersteuning van FARO o.a. als deel van de aanbestedingsjury) een **aanbestedingsprocedure** voor een nieuwe 'erfgoedbank', die naast beeldmateriaal en kranten ook andere soorten erfgoed kan ontsluiten. Een module voor kwaliteitsvol collectiebeheer was hiervan een integraal onderdeel, dit voor die lokale partners die niet beschikten over een eigen collectiebeheersysteem en voor wie de aanschaf van professionele software financieel onmogelijk is (dit was een concrete vraag vanuit Erfgoedcel Noorderkempen, maar dit werd gedragen door de andere cultureel-erfgoedcellen). Daarnaast werden meer mogelijkheden voorzien voor gebruikers op de website o.a. om trefwoorden toe te kennen en eigen erfgoedcollecties aan te leggen.

Na een onderhandelingsprocedure werd in januari 2010 de opdracht voor ontwikkeling van de erfgoedbank gegund aan de Leuvense firma **Kunstmaan nv**, met in onderaanneming ICT-bedrijf Smartlounge. Tijdens de zomer fuseerden deze 2 bedrijven tot Kunstmaan nv. Er werd gekozen voor een systeem gebaseerd op CollectiveAccess (CA), een Open Source collectiebeheersysteem ontwikkeld voor de museumsector en sinds enige jaren ruimer gebruikt binnen de erfgoedsector. De ontwikkelaar werkte voor de cultureel-erfgoedcellen een nieuw profiel van deze software uit en koppelde hieraan een website voor de publieke ontsluiting van het ingevoerde erfgoed. Ook deze website wordt opgezet op basis van Open Source software (Drupal). Zowel het CA- als het Drupal-profiel zullen na afloop ter beschikking gesteld worden van de gebruikersgemeenschap. Op deze manier vloeien de inspanningen gemaakt door de cultureel-erfgoedcellen terug naar de brede sector. Om de kostprijs van ontwikkeling te beperken en de herkenbaarheid van de 'Erfgoedbanken' te vergroten, werd ervoor gekozen om voor elke cultureel-erfgoedcel eenzelfde beheersysteem en website-design te hanteren, met slechts minimale aanpassingen naar steunkleuren en logo. De cultureel-erfgoedcellen

beoogden op deze manier 4 gescheiden databanken en websites, allen gebaseerd op dezelfde programmatuur.

Vanaf februari 2010 vonden gemiddeld **tweewekelijks overlegmomenten** plaats voor het bepalen van design, datamodel en functionaliteiten van de Erfgoedbank. Daarbij werd ook overlegd / rekening gehouden met bestaande structuren als MovE, Erfgoedplus, ISAD(G), CIDOC... om een maximaal koppelbaar eindresultaat te bekomen. De samenwerking tussen de verschillende cultureel-erfgoedcellen werd bijzonder positief ervaren, vanwege het delen van ervaringen, noden en wensen. Hierdoor kon het eindresultaat sterker aansluiten op de ruime noden van een regionale erfgoedwerking.

Parallel met deze ontwikkeling werkte de Erfgoedcel Waasland ook een verdere **strategie uit voor digitalisering**, zowel van instanties als van particulieren, voor de periode 2010-2014. Deze mondde uit in een aantal **selectiecriteria** die, met de nodige soepelheid, gebruikt worden om te beslissen welk materiaal op de Erfgoedbank Waasland kan komen. Dit gebeurde in overleg met de stuurgroeppartners van de Erfgoedbank Waasland.

Tijdens de zomer en het najaar 2010 werd meerdere **opleidingen** georganiseerd voor de partners van de Erfgoedbank Waasland, zodat partners nieuw materiaal zouden kunnen toevoegen aan de collectie en tegelijk het systeem uittesten voor mogelijke aanpassing. Sinds de zomer werd daarnaast vrijwilliger Ronny Van Meerssche ingezet voor het invoeren van gegevens en het corrigeren of aanvullen van beschrijvingen. De Erfgoedcel Waasland corrigeerde waar mogelijk eveneens beschrijvingen, plaatste onbeschreven items offline, voegde georeferenties toe aan een aantal erfgoedobjecten, schreef de inhoud voor de publiekssite en maakte tentoonstellingen Wereldoorlog I, Hoog bezoek, Archief de Bergeyck, Schatten uit de Archieven en De vele gezichten van Reynaert aan.

Op 25/11/10 werd de Erfgoedbank Waasland **gelanceerd**. Dit gebeurde overdag in Brussel voor de nationale pers en het ruime erfgoedveld, samen met de 3 andere cultureel-erfgoedcellen die eveneens hun Erfgoedbank lanceerden, voor ongeveer 50 aanwezigen.

's Avonds werd de bank gelanceerd voor het lokale publiek in OC 't Klooster te Vrasene, voor ongeveer 90 aanwezigen.

Als **promotiemiddelen** werden een 'krantje' en websitebanners ontwikkeld en werden 8 zitbanken gemaakt uit hard gerecycleerd karton. Deze zitbanken werden in elke gemeente opgesteld, met een lokaal aangeduide verantwoordelijke, en kunnen doorheen 2011 geregeld van locatie wijzigen. De banken zijn bekleefd met beeldmateriaal uit de gemeente in kwestie en trekken de aandacht naar de url van de Erfgoedbank Waasland. Daarnaast bevatten ze recipiënten voor de krantjes. Verdere verspreiding van de krantjes verloopt via de cultuurbeleidscoördinatoren, diverse partners van de Erfgoedcel Waasland en de Erfgoedbank Waasland en

verzending op aanvraag. Ook de 3 andere cultureel-erfgoedcellen lieten zitbanken ontwikkelen.

Om de lancering extra kracht bij te zetten, werd ook ingegaan op het voorstel van het **Nieuwsblad** dat tijdens de week voorafgaand aan de lancering van de Erfgoedbank een reeks bijlagen bij de krant publiceerde met historisch beeldmateriaal uit de verschillende gemeenten van het Waasland.

Beide lanceringen waren zowel qua organisatie als qua interesse een succes, met **uitgebreide persaandacht** als gevolg, waaronder een interview in de Knack met Erfgoedcellen Noorderkempen en Waasland, artikels in meerdere regionale kranten en een item op TV Oost. Begin 2011 worden deze aangevuld worden met artikels bij Heemkunde Vlaanderen (online), tijdschrift Lokaal, Forum-Contact en het FAROtijdschrift.

Sinds de lancering werd verder gewerkt aan het verbeteren van de **functionaliteit** van de website. Er werd afgestapt van de oorspronkelijk geplande hosting door Amazon; in plaats hiervan werd geopteerd voor hosting bij Nucleus. Voorlopig is het nog niet mogelijk om de kranten te doorzoeken via OCR; daarnaast ondervond de website aanvankelijk problemen inzake traagheid. Deze problemen worden waar mogelijk opgelost tijdens de garantieperiode van 1 jaar. Voor de kranten wordt een afzonderlijk traject onderzocht om deze in de loop van 2011 doorzoekbaar te kunnen aanbieden.

4. ERFGOEDCOMMUNICATIE

De Erfgoedcel Waasland ontwikkelde **3 banners** (2 banners met het logo van de Erfgoedcel Waasland en 1 met het logo Tips voor erfgoedzorgers). Deze banners worden ingezet op activiteiten.

Ook werd de sinds enkele jaren bestaande **algemene folder** over de werking van de Erfgoedcel Waasland geactualiseerd en herdrukt.

Om de functie van het Waas erfgoedloket een meer zichtbare plaats te geven, werd een (bescheiden) nieuw “**ondersteuningslogo**” ontwikkeld (zie De Erfgoedcel Waasland als knooppunt, Waas erfgoedloket).

In 2010 verstuurde de Erfgoedcel Waasland **8 nieuwsbrieven** voor erfgoedorganisaties en 8 voor erfgoedliefhebbers. Vanaf 2010 worden deze nieuwsbrieven zeswekelijks verstuurd en dit op vooraf gekende tijdstippen. In deze nieuwsbrieven worden niet alleen berichten over de eigen werking opgenomen, maar ook allerhande activiteiten, nieuws en oproepen van de Wase en Vlaamse erfgoedgemeenschap.

Voor de **kalender** met erfgoedactiviteiten wordt nog steeds samengewerkt met de Cultuurdatabank. Daarnaast komen ook de **eigen projecten** van de Erfgoedcel Waasland uitgebreid aan bod.

Daarnaast wordt de **eigen website** ook verder aangevuld met informatie voor de Wase erfgoedgemeenschap.

De Erfgoedcel Waasland werkte in 2010 een nieuw stuk uit binnen de huidige website, getiteld “**Tips voor erfgoedzorgers**” (zie http://www.erfgoedcelwaasland.be/item.php?itemno=1_289&lang=NL). Dit bevat heel wat praktische tips binnen de domeinen, waarin de Erfgoedcel Waasland actief is.

Ook werden een aantal **technische aanpassingen** van de website gedaan, zoals bijvoorbeeld de mogelijkheid van een interactief luik (nog niet online).

In 2010 zijn 12 **persteksten** verspreid waardoor de Erfgoedcel Waasland of haar eigen projecten 37 keer in de media aan bod komt (zie bijlage voor een volledig persoverzicht).

De samenwerking met **Gazet van Antwerpen**, resulteerde in 2010 in 5 artikels in de reeks Vroeger en Nu. De Erfgoedcel Waasland zet zelf niet meer actief in op deze artikelenreeks wegens de hoge arbeidsintensiteit.

Verder worden goede contacten onderhouden met **verschillende media**, o.a. n.a.v. het gebruik van beeldmateriaal van de Beeldbank / Erfgoedbank Waasland.

5. ERFGOEDDAG

Net als andere jaren verzorgde de Erfgoedcel Waasland een **Wase programmabrochure** in de vorm van een kaart. Alle Wase activiteiten die op Erfgoeddag 2010 rond het thema “Fake” werden georganiseerd, waren hierin opgenomen. Deze programmabrochure werd op een oplage van 15 000 exemplaren verspreid in het Waasland. Speciaal aan deze Erfgoeddag was een unieke samenwerking tussen verschillende Wase heemkringen (zie Het cultureel erfgoed = de basis van alles, Vrijwilligersmanagement) waaraan ook door de Erfgoedcel Waasland werd meegewerkt.

Ter voorbereiding van Erfgoeddag 2011 werden 2 acties gedaan. Op 27/09/10 vond in het SteM een **infosessie / brainstorm** plaats. I.s.m. FARO werd het programma opgesteld. Van de 29 ingeschrevenen waren er een 23-tal uit het Waasland. De opkomst was groot en bestond uit een mengeling van erfgoedprofessionelen en –vrijwilligers. Vrijwel alle lokale coördinatoren van Erfgoeddag waren aanwezig. Daarnaast ging op 27/11/11 een **studie-uitstap** door binnen het thema van Erfgoeddag 2011.

Ter voorbereiding van Erfgoeddag 2011 en na bevraging van de lokale coördinatoren werd eind 2010 beslist om de **programmabrochure in 2011** in de vorm van een A5 brochure uit te brengen. Ter voorbereiding van deze brochure voor Erfgoeddag 2011 nam de Erfgoedcel Waasland contact op met het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, om een hedendaagse visie op het thema “Armoede” in de brochure te kunnen opnemen.

6. ERFGOEDEDUCATIE

I.s.m. de Arteveldehogeschool Gent stelde de Erfgoedcel Waasland eind 2008 een enquête op om te peilen naar de bestaande educatieve activiteiten van de Wase erfgoedorganisaties naar scholen toe. In 2009 werden de resultaten van de **enquête** inzake erfgoededucatie gebundeld en verspreid. Dit werd gevolgd door een **opleiding** voor Wase erfgoedwerkers, getiteld “Bruggen bouwen tussen onderwijs en erfgoedinstellingen”. In 2011 zal worden onderzocht of i.s.m. de Arteveldehogeschool Gent of de KAHO Sint-Lieven, een vervolgopleiding gericht op het maken van educatieve pakketten voor het secundair onderwijs, kan worden georganiseerd.

In 2010 bezorgde de Erfgoedcel Waasland haar expertise over deze opleiding aan **Heemkunde Vlaanderen**, die deze opleiding in maart/april 2011 zullen herorganiseren in heel Vlaanderen én in het Waasland i.s.m. Heemkundige Kring 't Sireentje en met ondersteuning van de Erfgoedcel Waasland.

Vanaf 2009 tot midden 2010 werd aan 5 erfgoedorganisaties i.s.m. de Arteveldehogeschool Gent professioneel advies over hun educatief aanbod aangeboden. De Erfgoedcel Waasland kocht hiertoe 25 **consultancyuren** aan bij de Arteveldehogeschool en stelde die ter beschikking van de geïnteresseerde organisaties. De 5 erfgoedorganisaties of –samenwerkingsverbanden die van deze consultancyuren gebruik maakten, waren:

- Tolerant vzw, vzw tot behoud van het varend erfgoed, met bezoekerscentrum in Kruibeke
- Stadsarchief Sint-Niklaas i.s.m. Bibliotheca Wasiana, Sint-Niklaas
- Stedelijke Musea Sint-Niklaas i.s.m. Archeologische Dienst Waasland, Sint-Niklaas
- Folklore groep “De Klomp”, De Klinge
- Cultuurcentrum Ter Vesten, Beveren

De Erfgoedcel Waasland was bij elk van deze organisaties, minstens 1 maal aanwezig op de bijeenkomst met de consultant. De Erfgoedcel Waasland gaf bovendien uitgebreid feedback op verschillende versies van de lessuggesties, aangemaakt door Folklore groep “De Klomp”.

In de loop van 2011 zal het effect van deze consultancyuren opgenomen worden in een “resultaatsdocument”. Vermoedelijk zal minstens 1 vereniging (Folklore groep De Klomp) in 2011 ook subsidies aanvragen bij de Erfgoedcel Waasland om het resultaat van deze consultancyuren tot een tastbaar eindresultaat te brengen.

In 2009 werd er een inventaris van het Wase erfgoedaanbod voor scholen, getiteld “**Wase erfgoedklapper**” opgemaakt. Deze publicatie bevat, naast het aanbod voor scholen, ook contactgegevens, prijzen, mogelijk aanbod lesmateriaal picknickmogelijkheden e.d. Deze publicatie werd in 2010 nog steeds regelmatig verspreid aan leerkrachten en studenten. In 2011 zal de impact van deze klapper besproken worden. Dit kan o.a. gebeuren op de opleiding van Heemkunde Vlaanderen.

Inzake erfgoededucatie verleende de Erfgoedcel Waasland in 2010 op haar beurt **consultancy aan anderen**:

- Overleg over onze educatieve aanpak met een stagiaire van Comeet;
- Overleg met het Stedelijk Museum Lokeren over de educatieve aanpak en opstelling van het nieuwe museum;
- Overleg op vraag van het steunpunt FARO over een op handen zijnde nieuwe opleiding aan de KATHO – Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen inzake erfgoededucatie op 28/05/10.

De Erfgoedcel Waasland nam ook deel aan een **educatiemarkt**, georganiseerd in de bibliotheek van Sint-Niklaas. Tenslotte onderzocht de Erfgoedcel Waasland in het voorjaar 2010 de mogelijkheid om deel te nemen aan een educatief project rond “kinderliedjes” i.s.m. andere cultureel-erfgoedcellen en het creatief bureau Impressant uit Gent. Dit idee werd echter niet weerhouden, voornamelijk wegens te weinig inhoudelijke impact in het Waasland.

7. MERCATOR EN CARTOGRAFIE

In 2012 is een nieuw Mercatorjaar. Eind 2009 werd beslist dat de Erfgoedcel Waasland niet langer een afwachtende houding zou aannemen en bijgevolg eigen gesprekken opstartte voor acties onafhankelijk van de mogelijke oprichting van een vzw. Op de startvergadering van 11/01/10, na voorafgaand overleg met Toerisme Waasland, SteM en de K.O.K.W, werd ervoor gekozen de thematische invalshoek uit te breiden tot ‘cartografie’, zodat meerdere partners uit het Wase erfgoedveld betrokken kunnen worden.

Rond de thema’s Mercator, cartografie en de rol van kaarten in de 16de eeuw wordt vanuit de Erfgoedcel Waasland een **internationaal congres** georganiseerd dat zich toespitst op historische cartografie. Op deze manier krijgt de regio meer internationale uitstraling. Het congres vindt officieel plaats onder de vleugels van de International Cartographic Association (ICA) en gebeurt in co-organisatie met de UGent. Het 3-daagse congres zal doorgaan in het STeM van 25/04/12 t.e.m. 27/04/12. Naast de 3 uitgenodigde key-note sprekers wordt op basis van een open call for presentations een programma samengesteld. Randactiviteiten zullen bestaan uit een receptie en rondleiding in het SteM, conference dinner en een bezoek aan de K.O.K.W. met inzage van enkele historische documenten. Er worden afspraken gemaakt om op zaterdag een geleid bezoek in Plantijn-Moretus en mogelijk een bezoek aan Rupelmonde uit te werken.

Daarnaast zal op 28/04/12 een **regionale, Nederlandstalige studiedag** plaatsvinden waarop sprekers uitgenodigd worden rond o.m. thema’s kaartrestauratie, militaire cartografie en geslachten van cartografen. Hiervoor werd een werkgroep opgestart met een vertegenwoordiger van de K.O.K.W., de Bibliotheca Wasiana, gemeentearchief Beveren, de Erfgoedcel Waasland en Emile Van Vaerenbergh (landmeter Kruikeke). Ook deze studiedag zal doorgaan in het SteM.

De mogelijkheden om **digitaal kaarten aan te bieden** worden verder bekeken binnen de Erfgoedbank Waasland en uitgewerkt binnen het project Polders, waar kaarten van de regio Waasland gedigitaliseerd zullen worden.

Op 06/05/10 werd de **vzw Mercator 2012** opgericht met als stichtende leden gemeente Kruibeke, Stad Sint-Niklaas, KOKW en vzw Mercatoriana. Interwaas versterkte de vzw als toetredend lid (vertegenwoordiging in Raad van Bestuur en Algemene Vergadering) en biedt sinds 01/01/11 huisvesting aan de projectcoördinator van de vzw. De Erfgoedcel Waasland maakte eveneens deel uit van de jury voor de aanwerving van de projectcoördinator.

8. POLDERS

In 2009 vond i.s.m. de Wase gemeenten en steden en Toerisme Waasland een rondetafel plaats over een mogelijk(e) project(en) over de polders (als landschap, als bestuur, als historisch gegeven...). Daarbij waren de volgende organisaties aanwezig: Agentschap Natuur en Bos van het Ministerie van Leefmilieu, Waterwegen en Zeekanaal NV, Archeologische Dienst Waasland, Stad Sint-Niklaas / Polder Sinaai-Daknam, Regionaal Landschap Schelde – Durme, Centrum Agrarische Geschiedenis, Cultuurvereniging 'tj, Gemeentearchief Beveren, Gemeente Stekene, Gemeentearchief Sint-Gillis-Waas, Gemeente Temse en Erfgoedcel Waasland.

Uit deze rondetafel bleek interesse te bestaan voor (een) actie(s) rond de polders waarbij de partners uit de erfgoedsector pleitten voor een actie in de nabije toekomst met een concreet eindproduct. Dit werd verder uitgewerkt in 2010, zowel via projectvergaderingen als meerdere overlegmomenten tussen de Erfgoedcel Waasland en de lokale coördinatoren.

De **centrale insteek** voor het polderproject worden de aankomende wijzigingen in het polderlandschap en – bestuur en de relatie tot het historische polderlandschap en polderleven (bv. werken in de polder, leven in de polder...). Het polderproject wil doelbewust een breed gamma aan materiaal aanspreken om zo meer partners te bereiken en om een aantrekkelijk en gevarieerd geheel te kunnen voorstellen aan het brede publiek. Geografisch omvat het project het hele Waasland: van de zeescheldepolders in het oosten tot oude rivierpolders en wateringen in het westen. Werkgroepen zijn opgericht in Beveren, Kruibeke, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas en Temse, die archivalisch / documentair / cartografisch materiaal e.d. verzamelen rond een aantal afgesproken thema's. Een selectie van dit materiaal zal gedigitaliseerd worden en gepresenteerd op de Erfgoedbank Waasland in 2012. Daarnaast zullen de lokale coördinatoren op zoek gaan naar informatie en secundaire literatuur die als aanvulling op de **Erfgoedbank Waasland** kunnen verschijnen, zodat ook voldoende duiding gegeven kan worden rond het thema. Aansluiting bij het landboekproject van de Provincie Oost-Vlaanderen blijft principieel mogelijk. De apotheose wordt voorzien voor het late voorjaar 2012, om praktisch voldoende tijd te laten voor het verzamelen van materiaal en om de inhoudelijke link tussen het

Mercatorjaar en de cartografische insteek in het polderproject ten volle te benutten. Eventuele lokale publieksactiviteiten kunnen uitgewerkt worden voor de zomer 2012, zij het grotendeels op verantwoordelijkheid van de lokale actoren.

Een specifiek deelluik aan deze digitalisering behelst de **cartografie van het Waasland** en het Wase landschap. Binnen een specifieke werkgroep zal een overzicht gemaakt worden van belangrijke cartografische bronnen van de streek, in eigen collecties, Rijksarchieven en particulier bezit. Een uitgebreide selectie van dit materiaal zal in 2011 worden gedigitaliseerd om in 2012 op de Erfgoedbank Waasland te verschijnen. Het materiaal zal een overzicht bieden op de evolutie van cartografie en van het land doorheen de voorbije 4 eeuwen. In dit kader wordt ook nagegaan of er een module ontwikkeld kan worden voor het digitaal presenteren van een selectie gerefereerde kaarten als doorbladerbare lagen 'bovenop' het huidige landschap.

Daarnaast wordt i.s.m. Centrum voor Agrarische Geschiedenis een **publicatie** uitgewerkt voor een breed publiek waarin meerdere auteurs hun licht werpen op thema's als poldergeschiedenis, cartografie van de polder, leven in en rond de polderhoeve, idealisering van het platteland... Hiertoe wordt in 2011 een publicatievoorstel uitgewerkt en worden auteurs gecontacteerd. De publicatiedatum is voorzien voor november 2012.

9. PUBLICATIE VOOR VERENIGINGEN OVER ERFGOEDORGANISATIES EN HUN AANBOD

Na bevraging bij de verschillende actoren werd op de website van de Erfgoedcel Waasland onder het stuk "erfgoedveld" het educatief aanbod van de verschillende organisaties, zowel naar scholen als naar verenigingen, toegevoegd. Het bleek dan ook niet meer nodig om een publicatie uit te brengen.

10. TRICKY REYNAERT EN CO

Het project Tricky Reynaert en co startte in 2008. De hoofddoelstelling was het ontwikkelen van een educatief pakket voor de laatste graad van het secundair onderwijs waarin het Reynaertverhaal wordt geconfronteerd met andere schelmenverhalen en verhaalculturen. Dit project werd i.s.m. de werkgroep Reynaert (Hilde Reyniers, Piet Van Bouchaute en Rik van Daele) en met ondersteuning van Patrick De Rynck ontwikkeld. De werkgroep kwam een laatste maal samen op 22/12/10 voor een definitieve eindevaluatie van het project. Bovendien werden een aantal **conclusies** naar voor geschoven.

Tricky Reynaert en co heeft **resultaten op meerdere niveaus**.

Het belangrijkste zichtbare én duurzame resultaat is de lesbrochure van 72 pagina's voor de laatste graad van het secundair onderwijs met voorbeeldlessen, tricksterverhalen, achtergrondinformatie en de link met eindtermen en de visie van het onderwijs als contactzone. Bijdragen werden geleverd door Marita De Sterck, Patrick De Rynck, Rik Van Daele en Hilde Reyniers. In het educatief pakket wordt het Reynaertverhaal geconfronteerd met andere schelmenverhalen zoals Nasreddin Hodja (Turkije e.a.) en Anansi de Spin (Ghana, Suriname, Antillen e.a.) en verhaalculturen. Diversiteit en interculturaliteit kregen op deze manier een centrale rol in het project. De publicatie werd gedrukt op 800 exemplaren en is zo goed als volledig uitgeput. Daarnaast was er ook ruimte voor de experimentele blog <http://trickyreynaertenco.be> en facebook Reynaert de Vos. Met de voorstelling 'Sluwe vos, slimme spin' werd in 15 voorstellingen een ander publiek aangesproken. Er werd een thema rond Reynaert aangemaakt op de Beeldbank Waasland. Tenslotte werd in verschillende onderwijsinstellingen les gegeven over Reynaert (o.a. Wase secundaire scholen, de Katholieke Hogeschool Sint-Lieven (met lessuggesties als resultaat) en het Instituut Anneessens-Funck).

Bovendien is het project het resultaat van verschillende **geslaagde samenwerkingen**. Niet alleen werd een traject afgelegd met verschillende scholen in het Waasland. De Universiteit Gent verzorgde daarnaast enkele informatiesessies voor leerkrachten en er werd een bijdrage geleverd in de publicatie. Tenslotte werd het volledige project inhoudelijk en praktisch gedragen door de leden van de werkgroep Reynaert.

Er werd eveneens uitgebreid gecommuniceerd rond het project met o.a. voorstellingen van het project op de o.a. Dag van de Literatuureducatie en de 24ste conferentie van het Schoolvak Nederlands; bijdragen in het jaarboek Tieselijn van het Reynaertgenootschap; actieve **communicatie** naar de pers en intermediaren; inschakeling in de communicatiekanalen van de Erfgoedcel Waasland en direct mailings.

Het is dan ook duidelijk dat het gegeven meer dan ooit leeft en dat Tricky Reynaert nog verder leeft na de afloop van het project, o.a. via communicatie, de verdere verspreiding van de publicatie, lezingen e.d.. Niettegenstaande het project zelf een einde kent, krijgt dit – zoals andere projecten – een **duurzame plaats in de werking van de Erfgoedcel Waasland** (o.a. op de website www.erfgoedcelwaasland.be; blog tot eind 2011; verzending publicaties; communicatie; uitleenbaar educatief pakket met publicatie, cd met vertelling door Marcel Ryssen e.d.).

De draagwijdte van het gegeven "Reynaert" gaat echter veel breder dan het project "Tricky Reynaert en co". Eens te meer is duidelijk dat hierover nog meer **afstemming en integratie nodig** is. Hiertoe wordt voorgesteld in het voorjaar van 2011 een overleg met verschillende spelers te organiseren, uiteraard na afstemming met het IGP Land van Reynaert, Toerisme Waasland e.d.. De Erfgoedcel Waasland kan – indien gewenst – hierin een faciliterende rol spelen.

11. WEBSITE

Om de bestaande online communicatie van de Erfgoedcel Waasland (via www.erfgoedcelwaasland.be, www.beeldbankwaasland.be, www.wasereuzen.be, <http://trickyreynaertenco.be>) beter op elkaar af te stemmen, bijkomende thema's en materialen in de toekomst optimaal te ontsluiten (audiovisueel materiaal, kranten e.d.) en optimaal gebruik te maken van mogelijkheden van Web 2.0 deed de Erfgoedcel Waasland een **denkoefening over haar online projecten en communicatie**. Niet alleen de communicatieve aspecten werden bekeken, ook de technische en financiële implicaties worden overdacht. I.s.m. FARO werden ook de mogelijkheden van een open-source-collectiebeheerpakket en cloud-hosting bekeken.

Op basis daarvan is o.a. een visietekst voor een Erfgoedbank Waasland opgemaakt, een alomvattende digitale erfgoedbank, die een meer uitgebreid gamma aan cultureel erfgoed online zal ontsluiten (zie Erfgoed leeft!, Erfgoedbank Waasland).

Voor de communicatie over het erfgoed zelf en over thema's zal deze databank gebruikt worden. Voor de communicatie over de eigen werking en informatie voor de Wase erfgoedgemeenschap blijft www.erfgoedcelwaasland.be behouden.

Ook investeerde de Erfgoedcel Waasland in de aanmaak en opbouw van een nieuw stuk op de website, getiteld "**Tips voor erfgoedzorgers**" (zie De Erfgoedcel Waasland als knooppunt, Platform voor expertise-uitwisseling).

12. WERELDOORLOG I

Toerisme Vlaanderen lanceerde in de vakantieperiode een oproep binnen het **Impulsfonds 100 Groote Oorlog** (deadline 15/09/10). Aangezien in verschillende gemeentes (al dan niet concrete) plannen zijn i.v.m. dit thema, maar de tijd te beperkt was om af te stemmen, werd in allerijl een dossier ingediend vanuit de Erfgoedcel Waasland. Er werd uitgegaan van het gegeven dat n.a.v. 1914 toch al allerlei beeld- en ander materiaal zal verzameld worden door zeer diverse partners en dat dit zeker op de Erfgoedbank Waasland zal ontsloten worden. Samen met het Meetjesland (die hetzelfde systeem gebruiken) kan dan ingezet worden op de toeristische vermarkting van deze content (aangezien de subsidies van Toerisme Vlaanderen komen) via een downloadmodule naar mobiele toestellen (bv. PDA, I Phone...), waarmee bezoekers op pad kunnen langs de fiets- en wandelroutes. Jammer genoeg werd deze aanvraag niet gehonoreerd.

Niettemin zal gewerkt worden rond WO I. Op 03/02/11 vond een **Wase brainstorm** plaats. Ter voorbereiding daarvan werden mogelijk geïnteresseerden en allerlei interessante informatie verzameld.

SD 5 – FINANCIËLE ONDERSTEUNING

1. DOORSTORTING VAN SUBSIDIES VLAAMSE GEMEENSCHAP

In het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas 2009-2014 staan de volgende doorstortingen ingeschreven:

Vlaamse Gemeenschap 2009 - publicaties	4 000 €
Heemkring De Souvereinen	1 000 €
Hertogelijke Heemkundige Kring het Land van Beveren	1 000 €
Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas	2 000 €
Vlaamse Gemeenschap 2009 - erkend museum Stedelijk Museum Lokeren	12 500 €

1.1 Periodieke publicaties over volkscultuur en geschiedenis

In de periode 2008-2009 werden de formaliteiten voor de uitbetaling afgestemd op de formaliteiten van de Vlaamse overheid (o.a. opvragen van informatie zoals coördinaten, doelstellingen, cijfermateriaal). Vanaf 2010 werd eenzelfde formulier gehanteerd dan voor de jaarlijkse toelagen voor periodieke erfgoedpublicaties (zie hieronder). De Erfgoedcel Waasland ontvangt (zoals nu al het geval is via het lidmaatschap) periodiek de tijdschriften, wat een onmiddellijk “bewijs” van actieve werking is. De uitbetaling van de subsidies werd goedgekeurd door het Directiecomité van 09/11/10.

1.2 Lokaal erkend Stedelijk Museum Lokeren

In 2009 werd een procedure uitgewerkt voor de uitbetaling van de subsidie. Deze werkwijze trad in voege vanaf 2010.

Op basis van het jaarverslag 2009 en de indelingscriteria voor het lokale niveau van het kwaliteitslabel van de Vlaamse Gemeenschap werd een advies opgemaakt. Op basis van dit advies oordeelde het Directiecomité van 04/05/10 positief over de uitbetaling van de 1ste schijf van 2010, namelijk 6250 euro (50% van de jaarlijkse subsidie van 12 500 euro). Het Stedelijk Museum Lokeren dienden op 01/12/10 het actieplan 2011 in. Op basis van het advies oordeelde het Directiecomité van 02/02/11 positief over de uitbetaling van de 1ste schijf van 2011, namelijk 6250 euro (50% van de jaarlijkse subsidie van 12 500 euro). De uitbetaling van de 2de schijf van 2011 zal gebeuren ten laatste 07/11/11 op basis van een advies over het jaarverslag 2010.

2. PROJECTSUBSIDIES

Het projectsubsidierglement, dat i.s.m. de adviesgroep en de stuurgroep werd opgesteld in 2008, werd goed gekeurd door het Directiecomité op 04/02/09 en is sindsdien in voege. Organisaties die een projectaanvraag indienen, krijgen ondersteuning bij het invullen van de aanvraag (via gesprek of mail). Van zodra de aanvraag definitief is, wordt deze op basis van de criteria in het reglement beoordeeld door de Erfgoedcel Waasland en dan voorgelegd aan de stuurgroep en het Directiecomité van Interwaas. Hieronder staat een overzicht van de

14 aanvragen in 2010, in totaal voor 10 800 euro. In het convenant staat jaarlijks 15 000 euro ingeschreven voor projectsubsidies op basis van het projectsubsidierglement, dus wordt in 2011 de overige niet besteedde 4 200 euro toegevoegd aan de pot van 15 000 euro voor 2011 (in totaal dus 19 200 euro).

In de praktijk gebeurde de uitbetaling voor de laatste 3 projecten (nl. Rupelmonde en de Gebroeders Lyssens..., 'De Vlaamsgezinde rode apotheker'..., Kant: weelde voor de rijken...) pas in 2011.

Naam aanvrager	Titel project	Subsidie
Parrèsia	BEELDEN verBEELDEN	niet ontvankelijk
Milieuwerkgroep Ons Streven	Het industrieel verleden van Tielrode	800 €
Stad Lokeren - Heirbrugmolen	Zingende zeilen. Molenliederen...	1 000 €
vzw Reynaertgenootschap	Marcel Ryssen vertelt Reynaert de Vos	750 €
Organisatiecomité Vuelta-	75 jaar Vuelta en de gebroeders De Loor 2010	950 €
De Barst	De plastrontrekker	600 €
Volkskunstgroep Boerke Naas	Fotomoziek 60 jaar Boerke Naas	750 €
VZW Breimuseum	Verhalen uit den brei	950 €
Leopoldcomité	Sprakeloos in de buurt...	950 €
Koninklijke Oudheidkundige Kring	150 jaar KOKW...	950 €
KTA Lokeren	TROUGOUT... TO BE TRUE	1 000 €
Gemeentebestuur Kruibeke	Rupelmonde en de Gebroeders Lyssens...	500 €
De Souvereinen	"De Vlaamsgezinde rode apotheker'..."	750 €
Artofil	Kant: weelde voor de rijken...	850 €
Totaal		10 800 €

Naar aanleiding van ongeveer 1 jaar werking van dit subsidiereglement werd dit reglement op het einde van 2009 geëvalueerd. Op basis van de feedback van diegenen die reeds een dossier invulden en van de verschillende adviesorganen werd dit reglement in 2010 herschreven, voornamelijk wat betreft taalgebruik en overlapping in de vragen in de aanvraag- en afrekeningsdossiers. De criteria bleven zo goed als dezelfde.

3. PUBLICATIEBELEID

Samen met de werkgroep Publicatiebeleid werd een visie uitgewerkt op het Publicatiebeleid, dat gevoerd zal worden binnen het Cultureel-Erfgoedconvenant 2009-2014. In het convenant staat hiervoor jaarlijks 6 000 euro ingeschreven voor het publicatiebeleid, dus werd in 2010 dit niet besteedde integraal toegevoegd aan de pot van 6 000 euro voor 2010 (in totaal dus 12 000 euro). Er werd echter beslist dit bedrag vanaf 2011 gevoelig op te trekken, namelijk naar jaarlijks 12 500 euro, waarvan 5 000 euro voor nominatieve toelagen en 7 500 euro voor subsidies op basis van een publicatiesubsidiereglement voor éénmalige erfgoedpublicaties (beslissing Directiecomité 09/11/10).

3.1 Jaarlijkse doorstorting voor 3 periodieke erfgoedpublicaties (vanaf 2009)

Zie hierboven SD 5 Financiële ondersteuning, 1.1 Periodieke publicaties over volkscultuur en geschiedenis

3.2 Jaarlijkse toelage van 500 euro voor 10 periodieke erfgoedpublicaties (vanaf 2010)

Om zo weinig mogelijk bevoogdend te werken en zo veel mogelijk de verenigingen te ondersteunen in hun werking werd gekozen voor een jaarlijkse nominatieve toelage voor deze 10 periodieke publicaties:

1. Heemkundige Kring Braem (Elversele)
2. Heemkundige Kring De Kluize (Sint-Gillis-Waas)
3. Heemkundige Kring Den Dissel (Sinaai)
4. Heemkundige Kring d'Euzie (Stekene)
5. Heemkundige Kring Nieuwkerken 200/700
6. Heemkundige Kring Wissekerke (Kruibeke)
7. Tinelmuseum
8. Temse Beheerraad Gemeentemuseum Temse - jaarboek
9. Reynaertgenootschap Tiecelyn
10. Sint-Nicolaasgenootschap – Tijdingen

onder de bepaalde administratieve voorwaarden o.a. dat de verenigingen zelf jaarlijks de subsidie aanvragen via een formulier en waarbij ze onderschrijven dat ze nog een actieve werking hebben en een periodiek tijdschrift uitgeven. De Erfgoedcel Waasland ontvangt (zoals nu al het geval is via het lidmaatschap) periodiek de tijdschriften, wat een onmiddellijk "bewijs" van actieve werking is. Daarnaast kan in 2011 nagevraagd worden bij deze organisaties of zij op één of andere manier **ondersteuning** wensen om in de toekomst te werken aan hun tijdschrift. De uitbetaling van de toelagen werd goedgekeurd door het Directiecomité van 09/11/10.

3.3 Publicatiesubsidiereglement voor éénmalige erfgoedpublicaties

I.s.m. de werkgroep Publicatiebeleid werd in het najaar van 2010 een publicatiesubsidiereglement voor éénmalige erfgoedpublicaties opgemaakt. Dit werd goed gekeurd door het Directiecomité op 02/02/11 en ging met terugwerkende kracht in voege vanaf 01/01/11.

Inhoudelijk jaarverslag 2010

[illegible]